Fariseule orb! Curăţă întâi partea dinăuntru a paharului şi a blidului ca să fie curată şi cea din afară. *MATEI 23;26*

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL V,
Nr. 5/53
mai
1995

16 pag. - 500 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANŢA, ELVEŢIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

COMEMORAREA TERMINĂRII UNUI "RĂZBOI INUTIL"

"Acest catastrofal conflict mondial, care s-a sfârşit prin a deschide Rusiei calea spre inima Europei, a fost sugestiv denumit de Churchill <<**războiul inutil**>>". Cu aceste cuvinte îşi începe istoricul englez Sir Basil Henry Liddell Hart epilogul cuprinzătoarei sale opere **<<Istoria celui de al doilea război mondial>>**. O operă impresionantă prin vastitatea documentaţiei, profunzimea analizei, dar mai ales prin obiectivitatea cu care autorul prezintă cauzele izbucnirii acestui cumplit conflict, desfăşurarea operaţiunilor militare şi împrejurările în care a avut loc capitularea Germaniei şi a aliaţilor ei.

"Liddell Hart s-a numărat, de la început, printre acei autori din afara Germaniei care a încercat, după totala prăbuşire a celui de al Treilea Reich, să fie drept în prezentarea acţiunilor, erorilor şi nereuşitelor fostului inamic. Cartea sa, <<**Acum le este permis să vorbească**>>, *a fost cu atât mai remarcabilă cu cât autorul, în urma a numeroase interviuri cu foştii conducători ai armatei germane, a creionat o altă imagine despre conducerea germană decât cea oferită de propaganda de război a inamicilor Germaniei."* Cuvinte prin care Hans Adolf Jacobsen caracterizează în prefaţa traducerii în limba germană a "**Istoriei...**" spiritul în care Liddell Hart abordează problemele ridicate de desfăşurarea celui de al doilea război mondial.

*

Din păcate tonul întrebuinţat la ceremoniile prin care s-a comemorat o jumătate de veac de la terminarea marii conflagraţii a secolului XX arată că mentalitatea oficialităţilor, precum şi a mass mediei, atât în Occident, cât şi în Răsărit, a rămas încremenită în tiparele propagandistice folosite de inamicii Germaniei în timpul războiului. Şi astăzi ca şi în urmă cu cincizeci de ani, toate canalele de propagandă din "*lumea liberă*" şi-au concentrat eforturile pentru a călăuzi opinia publică spre convingerea că elementul central, definitoriu, în desfăşurarea celui de al doilea război mondial a fost "*Holocaustul*", exterminarea evreilor de către regimul naţional-socialist din Germania.

Desigur că exterminarea unor oameni lipsiţi de apărare constituie o faptă profund reprobabilă care nu trebuie uitată. Dar a reduce ororile săvârşite în cel de al doilea război mondial la o singură categorie de victime este mai mult decât o exagerare. Este afirmarea din ce în ce mai apăsat a concepţiei despre existenţa în cadrul omenirii a două specii dinstincte de fiinţe umane. Pe de o parte evreii, poporul ales pe care Dumnezeu l-a sortit să stăpânească lumea; de cealaltă parte, restul popoarelor pe care Divinitatea le-a creat ca să-i slujească pe evrei.

*

Comemorând sfârşitul celui de al doilea război mondial, mai marii zilei de astăzi nu au rostit nici un cuvânt care să amintească de faptul că în acest cumplit măcel s-au găsit, încleştaţi în bătălii crâncene pe uscat, pe apă şi în aer, 110 milioane de soldaţi. Nu s-a rostit nici un cuvânt despre cele 27 de milioane de pierderi de vieţi omeneşti din rândurile combatanţilor şi nici despre cele 25 de milioane de victime, copii, femei şi bătrâni din rândurile populaţiei civile. Nu s-a rostit nici un cuvânt despre milioanele de prizonieri de război exterminaţi prin înfometare, boli şi muncă forţată în lagărele din Uniunea Sovietică. Dar mai ales, actualii conducători ai lumii, urmaşii prin filiaţie directă a celor care au croit soarta omenirii la Teheran, Yalta şi Potsdam, nu au spus nici un cuvânt despre faptul că grozăviilor celui de al doilea război mondial nu li s-a pus capăt, nici de departe, la 9 Mai 1945, dată comemorată cu fast atât la Moscova cât şi în capitalele "*lumii libere*". Ce a urmat după această dată, şi

(continuare în pag. 2)

Gabriel Constantinescu

"Într-o zi preşedintele Roosevelt mi-a spus că doreşte să ceară opiniei publice recomandări de cum ar trebui denumit războiul. Eu i-am răspuns pe loc: <<Războiul inutil>>. Niciodată nu se putea evita mai uşor un război ca acesta care tocmai a distrus tot ceea ce rămăsese nedistrus de precedenta conflagraţie".

Winston Spencer Churchill

(urmare din pag. 1)

afirmaţia nu are nimic exagerat în ea, a fost mai cumplit, mai aducător de suferinţe şi de moarte pentru milioane, multe milioane de oameni din tabăra ţărilor învinse. Şi tot la festivităţile prin care s-a marcat comemorarea datei de 9 Mai 1945 s-a omis să se spună că pentru unele popoare, şi nu în ultimul rând pentru noi, pentru români, rănile provocate de deznodământul celui de al doilea război mondial sunt departe de a se fi închis. Este ca şi cum acest război, pentru ţara noastră, încă nu s-a terminat.

*

Cel de al doilea război mondial este o continuare directă şi firească a primei conflagraţii care a zguduit Europa în scolul XX. Un adevăr pe care Mareşalul Ferdinand Foch, comandantul suprem al forţelor aliate în ultima fază a războiului, îl sublinia prin cuvintele profetice rostite imediat după semnarea, la 28 iunie 1919 la Versailles, a Tratatului de pace: "**Aceasta nu este pace, este doar un armistiţiu pentru 20 de ani**".

Populaţia Europei, obosită după cei patru ani de război în care şi-au pierdut viaţa 8 milioane de oameni, şi-a închipuit că prin semnarea Tratatului de pace, dar mai ales prin înfiinţarea Societăţii Naţiunilor, precursoarea Organizaţiei Naţiunilor Unite de astăzi, s-a pus capăt pentru totdeauna conflictelor armate dintre state. Pentru minţile lucide, fragilitatea Tratatului de la Versailles era însă mai mult decât evidentă. Condiţiile umilitoare şi apăsătoare impuse Germaniei de către învingători vor fi una din cauzele izbucnirii celui de al doilea război mondial, dar nu singura.

*

Înfrângerea pe câmpul de luptă, urmată de grelele condiţii impuse prin Tratatul de la Versailles, a avut consecinţe dezastruoase pentru Germania. Întregul echilibru politic, economic, social şi moral al ţării s-a prăbuşit. Încercările unor agitatori comunişti de a bolşeviza Germania după modelul sovietic din Rusia au fost împiedicate, cu greu, de combatanţi întorşi de pe front, ostaşii şi corpul ofiţeresc dovedindu-se segmentul din populaţia germană imun la virusul comunist.

Dar Republica de la Weimar, forma de guvernământ instituită la 9 noiembrie 1918 în urma abdicării Împăratului Wilhelm al II-lea, nu a reuşit să facă faţă complexelor probleme cu care era confruntată ţara. Începutul anului 1923 găseşte Germania într-un total haos economic şi politic. Nemaifiind în stare să plătească ratele scadente în contul "**reparaţiilor**", la 11 ianuarie 1923 trupele franceze ocupă regiunea industrială Ruhr. Spectrul foametei ameninţă populaţia. Moneda naţională se devalorizează de la o zi la alta şi rata inflaţiei atinge cifre inimaginabile, un dolar american fiind cotat la 4,2 bilioane mărci germane. Premize ideale pentru bolşevizarea Germaniei.

Această perspectivă îngrijorează însă Occidentul şi Statele Unite oferă Germaniei, prin **Planul Dawes**, posibilitatea de a obţine credite pentru a depăşi dificultăţile financiare şi economice. O soluţie care nu rezolva însă fondul problemelor. Şi o bună parte din germani au înţeles acest lucru, orientându-se politic spre dreapta. La alegerile din anul 1925, Generalul Paul von Hindenburg, învingătorul de la Tannenberg, cunoscut pentru vederile sale monarhice şi naţionaliste, este ales preşedinte al Republicii. O alegere cu valoare de simbol care prefigurează soluţia politică de la care germanii aşteptau redresarea ţării.

*

Curând se va dovedi însă că Planul Dawes nu a fost leacul miraculos care să vindece economia Germaniei. În această situaţie, financiarii americani, nerăbdători să recupereze sumele împrumutate Germaniei, elaborează în anul 1929 un nou plan, **Planul Young**, denumit după numele economistului american care a condus lucrările conferinţei internaţionale la care a fost adoptat. Noul plan, expresie a politicii financiare practicate de "*Marea finanţă internaţională*" constituia încă un pas pe calea înrobirii economice a Germaniei cu consecinţe politice privind suveranitatea ţării. O acţiune neinspirată care, în loc să contribuie la însănătoşirea economiei a stimulat radicalizarea formaţiunilor politice de dreapta.

Dar reafirmarea viguroasă a sentimentului naţional şi consolidarea dreptei politice vor fi influenţate decisiv de consecinţele pe plan mondial ale crahului financiar de la bursa din Wall-Street din octombrie 1929. Foarte curând economia Germaniei va cădea victimă şi ea acestui cataclism financiar. 7 milioane de şomeri, muritori de foame, ameninţau să azvârle ţara în braţele comunismului. O situaţie căreia Republica de la Weimar s-a dovedit incapabilă să-i facă faţă. Naţiunea germană a găsit însă energia pentru a-şi afirma identitatea şi a-şi salva existenţa. Venirea la putere, prin alegeri libere, a Partidului Naţional-Socialist condus de Adolf Hitler a însemnat salvarea Germaniei de primejdia bolşevizării, readucerea ţării, într-un timp impresionant de scurt, la statutul de mare putere industrială şi, ceea ce a constituit poate cea mai notabilă realizare a regimului naţional-socialist, renaşterea demnităţii naţionale şi a încrederii în capacitatea creatoare a poporului german. Înfăptuiri de natură să reînvie adversităţile care au stat la originea primului război mondial, adeverind profeţia Marelui Foch.

*

Poartă Germania singură vinovăţia pentru cel de al doilea război mondial? O întrebare pe care, în zilele acestui început de mai, încărcate până la saturaţie de festivităţi, au evitat-o atât oficialităţile cât şi mediile de informare din ţările în care se comemorează sfârşitul celui de al doilea război mondial. Pentru a nu o lăsa însă fără răspuns, din voluminosul dosar al analizelor privind acest subiect, să citâm câteva din afirmaţiile unor istorici şi personalităţi politice care nu s-au ferit de greaua povară a întrebării şi s-au încumetat să-i dea un răspuns.

Numele baronului Robert Gilbert Vansittart, diplomat britanic, este atât de cunoscut în istoria relaţiilor dintre Anglia şi Germania, încât a dat naştere unui simbol pentru o riguroasă politică antigermană: **vansittartismul**. În lucrarea "*Das Spiel um Deutschland*" (Jocul în jurul Germaniei), autorul ei, Fritz Hesse, fost consilier al ambasadei germane la Londra, relatează următoarele cuvinte dintr-o discuţie cu diplomatul britanic: "*Dar dragul meu Hesse, războiul dintre Germania şi Anglia nu-l veţi putea împiedica. Vedeţi Dumneavoastră, Domnul Hitler vrea ca Germania să devină prima putere în Europa şi acest lucru noi nu-l vom îngădui*".

Şi tot acelaşi diplomat scria în anul 1933, imediat după preluarea puterii de Partidul Naţional-Socialist, într-un memorandum conceput în spiritul obsesiei britanice, "**Germaniam esse delendam**" (Germania trebuie distrusă): "*Dacă Hitler dă greş, locul lui îl va lua bolşevismul; dacă însă reuşeşte, în următorii cinci ani va avea parte de război*".

Mult mai explicit este însă istoricul britanic J.F.Fuller care afirmă în cartea sa apărută în traducere germană sub titlul "*Der zweite Weltkrieg, Strategie und Taktic*" (Cel de al doilea război mondial, strategie şi tactică): "*Nu concepţia politică a lui Hitler ne-a aruncat în războiul mondial, de data aceasta motivul a fost succesul experimentului său în construirea unei noi economii. Rădăcinile războiului au fost: invidia, lăcomia şi frica*".

Dar cea mai lipsită de echivoc afirmaţie în acest sens îi aparţine lui Churchill care, în anul 1937, ca persoană particulară, îi declara lui von Ribbentrop, la data aceea ambasador la Londra: "*Dacă Germania va deveni prea puternică, o vom distruge ca şi în 1914*". Ajuns prim-ministru al Marii Britanii îşi va îndeplini ameninţarea până la ultima consecinţă.

*

Şi în încheiere, o ultimă întrebare privind dramaticul deznodământ al celui de al doilea război mondial, omisă la comemorarea datei de 9 mai 1945. Pentru ce a fost nevoie ca acest război nimicitor să fie prelungit până când anglo-americanii şi sovieticii s-au îmbrăţişat pe malurile Elbei, lăsând în urma marşului lor victorios o ţară transformată în ruine şi moloz, câtă vreme era clar, încă de la începutul anului 1944, că Germania pierduse războiul? Să fie oare germanii un popor de sinucigaşi care s-au hotărât să se bată până la ultimul om, aruncând în luptă şi copii de 12-13 ani?

Întrebare tulburătoare, pe care actualii conducători ai Germaniei o evită. De aceea îl vom lăsa pe Liddell Hart să răspundă.

"*Cel mai mare obstacol pentru aliaţi, după ce cursul războiului se schimbase, a fost făurită chiar de ei: nechibzuita şi mioapa pretenţie ca Germania să capituleze necondiţionat. Această pretenţie i-a fost de cel mai mare ajutor lui Hitler, deoarece ea îi întărea poziţia în faţa poporului german... Dacă conducătorii aliaţilor ar fi fost îndeajuns de înţelepţi ca să ofere anumite asigurări cu privire la condiţiile lor de pace, Hitler şi-ar fi pierdut ascendentul asupra poporului german încă înainte de 1945. Cu mai bine de trei ani înainte, delegaţii marii mişcări antinaziste din Germania comunicaseră conducătorilor aliaţi planurile lor pentru răsturnarea lui Hitler, ca şi numele generalilor care erau hotărâţi să ia parte la o revoltă în cazul în care ar fi primit asigurări cu privire la condiţiile de pace ale aliaţilor. Dar şi atunci, ca şi mai târziu, nu numai că nu li s-au dat asigurări, dar nu a fost schiţată nici măcar o aluzie în acest sens. Ca urmare, în mod firesc, celor care conspirau împotriva lui Hitler, le-a fost greu să găsească sprijinitori pentru un salt în necunoscut.*

*Şi astfel, <<**războiul inutil**>> a fost şi mai inutil prelungit. Milioane de vieţi omeneşti au fost sacrificate fără să fie nevoie, iar sfârşitul războiului, care a venit în cele din urmă, a adus cu sine ameninţarea şi primejdia pentru izbucnirea următorului război. Căci inutila prelungire a celui de al doilea război mondial prin cerinţa cu inamicul să capituleze necondiţionat i-a folosit numai lui Stalin, deschizându-i calea pentru instaurarea comunismului în Europa Centrală*".

Curajul cu care Liddell Hart rosteşte cutremurătorul adevăr cu privire la poziţia adoptată de conducătorii occidentali în partea finală a războiului, poziţie nejustificată din punct de vedere militar şi condamnabilă sub aspect moral, nu avea însă cum să trezească ecoul la care avea dreptul la ceremoniile la care au participat peste 50 de şefi de state şi de guverne. A existat însă un glas care nu s-a sfiit să rostească adevărul, **glasul lui Lech Walesa - preşedintele Poloniei**.

Refuzând să ia parte atât la festivităţile de la Londra, cât şi la cele de la Moscova şi motivând refuzul prin cuvintele - **Polonia nu are ce sărbători! Occidentalii sunt nişte ipocriţi care i-au vândut pe polonezi Rusiei** - Lech Walesa i-a stigmatizat aşa cum se cuvine pe cei care în numele "*democraţiei*" şi "*libertăţii*" au azvârlit, cu cinism, sute de milioane de oameni în iadul comunist. O satisfacţie morală, de care noi românii nu am avut parte. Preşedintele României a fost prezent atât la Moscova, cât şi la Londra, sărbătorindu-şi fără să roşească atât trecutul comunist, cât şi convertirea de circumstanţă la democraţie. **Lichelismul tovărăşesc de pe malurile Dîmboviţei se poate mândri că a mai realizat un succes!**

RUGA PENTRU PACE

Nichifor CRAINIC

Slavă Ţie Doamne, pentru-această noapte,
somnul meu în umbra lunii s-a scăldat.
Din abisul păcii, visul scufundat,
mi-a cules mirezmă de naramze coapte.
Slavă Ţie Doamne, pentru-această noapte!

Semăna cu noaptea Sfintei Tale Naşteri,
când ai rupt pecetea vechiului blestem.
Pacea Ta-nstelând-o peste Betleem
şi vărsând lumina tainicei cunoaşteri.
Semăna cu noaptea Sfintei Tale Naşteri!

A lăsat un înger porţile deschise;
cântec fără sunet Te slăvea-n sobor
unduia azurul, aripi fără zbor,
când spre-abisul păcii năzărit din vise,
a lăsat un înger, porţile deschise!

Dă-mi şi mie-aevea, Pacea Ta Cerească,
miezul de tăcere al strigatei vieţi,
care-nflăcărează din fricoşi, profeţi,
măduvă ce-mpinge vârful să-nflorească,
Dă-mi şi mie-aevea, Pacea Ta Cerească!

Pacea lumii zace pe vărsări de sânge
şi rodeşte bobul viitoarei uri.
Pacea Ta răsfrânge raiul în făpturi,
cel înfrânt având-o, el e cel ce-nfrânge.
Pacea lumii zace pe vărsări de sânge!

Dă-mi şi mie pacea inimii, Stăpâne,
flacără ce nu se zbate-n uragan.
Să răzbesc războiul duhului duşman,
căci tărâna trece, sufletul rămâne.
Dă-mi şi mie pacea inimii, Stăpâne!

Tu, răcoarea celui ars pe rug, Iisuse,
şi dulceaţa celui sfâşiat de leu
în arena morţii, Dumnezeul meu,
fii Tu răsăritul vieţii mele-apuse.
Tu, răcoarea celui ars pe rug, Iisuse!

Şi mă-nalţă Doamne, la Cereasca Pace,
că Tu eşti de-apururi neclintitu-mi crez,
dragostea de care nu mă-ndestulez
şi nădejdea care de lut mă desface.
Şi mă-nalţă Doamne, la Cereasca Pace!

FIGURI DE SEAMĂ DIN EXILUL ROMÂNESC

ALEXANDRU CIORĂNESCU

Filolog, istoric și teoretician literar, unul dintre cei mari mari romaniști ai secolului XX, d-l Alexandru Ciorănescu, provenit dintr-o vrednică familie de cărturari dâmbovițeni, s-a născut în 1911, la Moroeni. După ce urmează clasele primare în satul natal, devine elev al Liceului "Spiru Haret" din București (1922-1930), apoi student la Litere. În 1933, își ia licența în Literatură română și Literatură franceză; totdeodată, obține și diploma Școlii Superioare de Arhivistică și Paleografie. După efectuarea serviciului militar, este desemnat membru al Școlii Românești din Franța, în vederea pregătirii doctoratului. La Facultatea de Litere audiază cursul de Literatură comparată al lui F.Baldensperger. Are legături, de asemenea, cu Paul Van Tieghem și cu Paul Hazard. Obține titlul de Doctor în Litere la Sorbona, în 1938.

Între 1938-1940 este lector de limba română la Universitatea din Lyon și consilier cultural al Ambasadei române de la Paris. Încă din această primă perioadă franceză, începe să colaboreze la faimoasa "*Revue de Littérature Comparée*" (în 1988 va deveni membru în Comitetul de patronaj al publicației pariziene), pe urmele altui mare comparatist român, regretatul Bazil Munteanu.

Întors pentru o vreme în țară, desfășoară o bogată activitate culturală, ca istoric, filolog, publicist, editor, director de teatru și inspector cultural. Este director literar al Editurii Contemporane și director al revistei "Universul literar" (suprimată de regimul comunist). Dintre volumele publicate în această epocă de tinerețe menționăm: *L'Arioste en France* (2 vol.-1938), *Teatrul românesc în versuri și isvoarele lui* (1943) și *La Roumanie vue par les étrangers* (1944).

Revenit oficial la Paris, în 1946, pe post de consilier cultural pe lângă Ambasada României, avea să fie destituit în anul următor. De acum începe lungul său exil. Rămâne în Franța până în 1948, după care trece în Spania; între 1948 și 1979 funcționează ca profesor al Universității din La Laguna. Aici predă primul curs de Literatură comparată ce s-a ținut vreodată în Spania. La începutul anilor '60 a petrecut un nou răstimp în Franța, unde și-a definitivat faimoasa lucrare *Bibliographie de la littérature française* (publicată între 1959-1969, acoperind secolele XVI-XVIII și totalizând 7 volume masive). Acesteia i se va adăuga mai târziu (1977) *Bibliografía franco-española: 1600-1715*. A fost invitat să țină cursuri de Literatură comparată în Argentina (1968), Anglia (1975) și Italia (1988). A fost unul dintre marii animatori ai studiilor istorice și culturale din Insulele Canare, devenite a doua sa patrie. A purtat-o însă permanent în suflet și pe cea dintâi (unde va reveni temporar după 1989), iar în 1988 s-a numărat printre membrii fondatori ai Fundației Culturale Române de la Madrid. Sub egida acesteia, mai ales prin strădaniile d-lui Prof.Aureliu Răuță, va apărea volumul omagial ce i-a fost consacrat la împlinirea vârstei de 80 de ani (1991): *Alexandru Ciorănescu. L'homme et l'oeuvre* (care cuprinde, între altele, și o bibliografie pe secțiuni tematice, însumând aproape 450 de titluri). Din același an este și membru de onoare al Academiei Române.

Dintre numeroasele volume publicate în anii exilului, fundamentale rămân, pe lângă monumentele bibliografice deja menționate, studiul *El Barroco o el descubrimiento del drama* (1957; trad.rom.1980), *Principios de literatura comparada* (1964), precum și utilul *Diccionario etimológico rumano* (finalizat în 1966, dar, din păcate, încă nepublicat în România, deși de o altă lucrare echivalentă nu dispunem nici până azi!). *Barocul sau descoperirea dramei*, impresionant monument de erudiție și profunzime analitică, este opera sa cea mai cunoscută și mai apreciată, reprezentând astăzi baza clasică a bibliografiei universale a Barocului.

Nu putem uita, de asemenea, că d-l Al.Ciorănescu este autorul uneia dintre cele mai apreciate versiuni franceze ale *Divinei Comedii* a lui Dante Alighieri (prima ediție: Lausanne, 1964), însoțite de Introducerea și Notele traducătorului, precum și traducătorul în franceză al scrierilor lui Cristofor Columb (1961), cu un bogat corp de note și comentarii.

Marile virtuți de traducător și le dovedise încă din tinerețe, în limba maternă. Reproducem mai jos vestitul *Imn italian* al lui Petru Cercel, în traducerea d-lui Al.Ciorănescu (apărută - cu un amplu comentariu - în 1935, în "Revista Fundațiilor Regale").

Într-un interviu pe care i l-a luat distinsului savant în 1980, d-l Pavel Chihaia îl întreba asupra "proiectelor pentru viitorul imediat". I s-a răspuns: "Mi-ar plăcea să scriu o carte despre mine. Subiectul mă pasionează, dar e plin de dificultăți. Înainte de a începe, aș vrea să-l epuizez; dar partea proastă e că ne epuizăm reciproc..."

"PUNCTE CARDINALE"

În Numărul viitor: *George USCĂTESCU*

IMNUL ITALIAN al lui PETRU CERCEL

În 1995 se împlinesc 450 de ani de la naşterea lui Petru Cercel, fiul mai mare al lui Pătraşcu cel Bun (şi deci fratele lui Mihai Viteazul). Desigur, noi n-am avut Renaştere (în sensul occidental al cuvântului), dar *oameni de Renaştere* am avut, chiar înainte de "renascentistul întârziat" care a fost marele Cantemir. Dacă despre un Nicolaus Olahus se pomeneşte mai adesea, pe un Petru Cercel conştiinţa culturală românească tinde să-l dea uitării. El a fost totuşi unul dintre oamenii cei mai interesanţi ai vremii sale, recunoscut ca atare dincolo de hotarele româneşti. Pe de altă parte, este primul nostru versificator notabil într-o *limbă modernă* (care se întâmplă să fie tocmai limba lui Dante).

Petru Cercel era un poliglot (cunoştea 12 limbi) şi un om de mare subţirime (impresionându-i puternic pe italieni şi pe francezi "prin cunoştinţele şi manierele sale alese"). Petrecând în Apus răstimpul 1577-1580, îşi redactează acolo faimosul Imn închinat dumnezeirii, într-o italiană fluentă şi elegantă, adoptând endecasilabul şi terţina dantescă, în care topeşte o sensibilitate religioasă de tip răsăritean (cu ecouri din imnografia bizantină). Este, din păcate, singura sa scriere care ni s-a păstrat. Avem însă mărturia secretarului său italian (Franco Sivori) că şi mai târziu (1585-1587) "*componeva in versi una certa storia e si dilletava molto de la poesia*" (alcătuia o anume istorie în versuri şi se desfăta din plin cu poezia). În 1586 apărea la Veneţia cartea *Dialoghi piacevoli* (Dialoguri plăcute), a unui oarecare Stefano Guazzo. În cel de-al doilea dialog (cu Francesco Pugiella) este vorba de Petru Cercel, "*Prencipe della Valacchia maggiore*", tratat ca model ideal de principe al Renaşterii. Sunt sigure alte trei ediţii (1587, 1604 şi 1610).

Ajuns vremelnic pe tronul Ţării Româneşti, este mazilit în 1585, iar în 1590 - după alte aventuri şi pribegii de la un capăt la celălalt al Europei - e ucis şi aruncat în mare de către turci, în drum spre insula Rhodos, noul său loc de surghiun.

Republicăm aici excelenta versiune românească a *Imnului* (originalul se află în cartea lui Guazzo, după care a fost reprodus de mai multe ori în surse româneşti, începând, încă din secolul trecut, cu M.Kogălniceanu şi Gr.G.Tocilescu) dată de tânărul Al.Ciorănescu (1935). Versiunea de faţă a mai fost introdusă recent, cu grave deformări, în strania *Antologie de poezie religioasă românească* (în care o treime din texte sunt... anticreştine şi chiar anti-teiste!) încropită de un oarecare Florentin Popescu (Editura "Albatros", Bucureşti, 1992); acolo nu se indică numele traducătorului (şi nici faptul că este vorba de o versiune modernă), cititorul neavizat fiind lăsat să creadă că aşa scria Petru Cercel, românește, la 1580!

R.C.

Stăpâne, Domn pe-adânc şi pe văzduhuri,
Tu, ce-ai făcut pământ şi cer şi mare,
Pe om din lut şi nevăzute duhuri;
Tu, care din fecioară întrupare
Ai vrut să iei, Părinte preaputernic,
Ca să-nviezi şi să ne dai iertare;
Tu, ce vărsându-ţi sângele cucernic
Ai sfărâmat a iadului tărie
Şi l-ai legat pe diavolul nemernic;
Tu, ce-ai deschis a ta împărăţie
Şi blând te-arăţi şi milostiv cu mine,
Spre-a-mi face raiul veşnică moşie;
Ascultă, Tată, ruga mea ce vine
La tine arzătoare şi plecată,
Tu, ce-ai fost om ca să mă-nalţi la tine.
Cum voi plăti, Stăpâne-al meu, vreodată
Atâtea bunuri mie hărăzite
Şi ce-aş putea să-ţi juruesc răsplată?
Mă-mbelşugaşi cu daruri nesfârşite,
Fiind nevrednic eu, şi cu-ndurare
M-ajuţi mereu, mă-ndrepţi din căi greşite.
Tu nu pui preţ pe-averi sau pe odoare,
Pe perle, nici pe pietre nestemate,
Căci tot ce e, e-al tău, Stăpâne mare.
De tine-au fost făcute-n lume toate,
Şi omul mârşav nici cu-n pai subţire
Să se fălească-a fi al său nu poate.
Cu o bătaie d-aripi, cu-o privire
Chiverniseşti şi-ndrepţi orice făptură,
Şi cerul, şi tărâmul de sub fire.
Plăcute-altfel de jertfe nu-ţi mai fură,
Alt dar decât o inimă curată
Şi închinată ţie cu căldură,
Şi toţi să te mărturisească, Tată,
Drept Domn al Israelului, cel care
L-a înecat pe Faraon odată.
Tu vrei doar faptă bună şi-nchinare,
Şi toţi să te slujim, căci ştii în minte
Şi-n inimă ce-ascunde fiecare.
E mică plata ce ne-o ceri, Părinte,
Şi n-o-mplinim pe toată cu dreptate,
Dar tot ne vrei moşteni ai slavei sfinte.
Prea multă dragoste şi bunătate
Arăţi spre noi, căci cu nesocotire
O preţuim şi numai cu păcate
Răspundem la a ta milostivire
Şi-al tău judeţ, cu care plin de fală
Călăuzeşti spre bine-ntreaga fire.
Cu multă neştiinţă şi greşală
Noi ne trudim să-ţi dăm în închinare
O inimă plecată cu sfială,
Dar, bieţi de noi, greşim fără-ncetare
În faţa ta, puternice-mpărate,
Şi-ţi risipim averea-n desfătare.
Pân'ce Ursitele ne-nduplecate
Vor rupe-al anilor mei fir subţire,
Îmi iartă, Doamne, grelele păcate
Şi-atât de mare ai milostivire
Spre mine, sluga ta cea vinovată,
Ca să trăiesc cu tine-n nemurire.
Şi fă-mă, Doamne, vrednic de răsplată,
Nu-mi da pedeapsă după-a mele vine,
Ce-ntrec măsura ce-ar fi fost iertată.
Greşit-am, Tată; milă ai de mine,
Aprinde-mi sufletul şi mă învaţă,
Şi fă să vin alăturea de tine.
Tu, ce eşti cale, adevăr şi viaţă,
Ştiu că tot binele ce va să-mi vie
Mi-l va trimite sfânta ta povaţă.
Ferice de voi fi şi-n bogăţie
De stare şi avere, dă-mi putere
Cu spaimă mare să ţi-o-nchin tot ţie.
Iar cazană când avea-voi şi durere,
Să fiu ca Iov, cu straşnică răbdare,
Şi să-ţi slujesc statornic îţi voi cere.
Orice ţi-e voia, Împărate mare,
Nespus de mult mă bucură şi-mi place,
De-ar fi spre bine sau spre grea-ncercare.
Mi-e gândul doar la slujba ce voi face
Măririi tale tot mereu, căci ţie
Cel ce-ţi slujeşte, va trăi în pace
Şi va zbura la cer cu bucurie.

În româneşte de *Alexandru CIORĂNESCU*

LUCIAN BLAGA

CENTENAR

VĂZUT DE CONTEMPORANII SĂI

*"Încă din 1919, când, fără ca nimic să-l anunțe, și fără ca nimeni să-l presimtă, cum scrie atât de just Tudor Vianu, în substanțialul studiu ce deschide numărul de față [**Lucian Blaga - Poetul**, în "Gândirea", Anul XIII, Nr.8, decembrie 1934, pp.305-310], noi am fost cei dintâi în Vechiul Regat. Al.Busuioceanu în "Luceafărul" și eu în ziarul <<Dacia>>, care am salutat cu nemărginită bucurie meteorul ce venea brusc și fulgerând văpaie nouă, de dincolo de munte. Scurt timp după aceea, pe dâra de faimă a primului volum, descălecat printre noi și omul, ca odinioară Negru-Vodă pe urma aeriană a vulturului legendar [...] Un băiat înalt și subțirel, adus puțin din spate -<<aplecat peste întrebările lumii>>, cum ar zice el - a intrat pe ușă, calm, calm, atât de calm, că n-avea nici un pic de timiditate în el [este vorba de o întâlnire a câtorva tineri scriitori "în casa... generosului Alexandru Vlahuță, care ne-a fost ani de zile ca un părinte" - n.r.]. Lucian Blaga, care n-are gesturi de îndrăzneală în viață, nu cred totuși să fi încercat vreodată ce e timiditatea. În orice împrejurare, el rămâne același: o suveranâ siguranță de sine, manifestată simplu, fără nici un ifos, cu naturalețea stejarilor care sunt mari fără să fie teatrali. O față prelungă și palidă [...], modelată pe dinlăuntru în linii și contururi de o precizie de marmură. O bărbie întoarsă în relief tare, o gură tăiată larg și care, când râde, colțurile i se ridică până la urechile mari, ca la un drac de Sylen. O frunte nici lată, nici îngustă, încununată de păr castaniu și aspru [...] Dar, mai ales, în fața palidă, ochii căprui ai lui Lucian Blaga! Lumina lor e transparentă și fixă. Sunt ochi, unii, în care arde curiozitatea lumii sensibile, mobili și jucăuși încoace și încolo, după senzația formelor multiple și schimbătoare ale existenței; lumina lor e neastâmpărată și superficială. Ochii lui Blaga sunt, dimpotrivă, guri de peșteră în soare. Cine poate bănui profunzimea subterană a acestor taine de beznă și mister, cu care te întâlnești brusc în munte, deschise fix și imperturbabil asupra lumii din afară, de parcă spiritul pământului te-ar ținti prin ele din hăul unei nepătrunse imobilități? Blaga privește parcă dintr-un punct statornic și înalt, așezat în nu știu ce zonă de tăcere imperială, deasupra huietului lumii, de unde lucrurile se pot vedea dincolo de formele variate și vremelnice, în substanța lor permanentă, în entelechiile lor aristotelice sau în ideile lor platonice [...]*

*Între noi, Lucian Blaga cobora dintr-o lume pe care n-o cunoșteam, cu poeți de care n-auzisem, cu frământări de gândire și artă străine nouă. Tot așa de străine cum era pentru el lumea din care veneam noi. Îndărătul nostru sta cultura franceză; îndărătul lui cultură germană. În confuzia aceea haotică de imediat după război, pe care n-o poate înțelege decât cine a trăit-o în dezolanta ei dezorientare, românismul din noi ni-l pipăiam prin confruntări de antene, ca gângăniile câmpului. În noi, cei din Regatul Vechi, era ca un instinct ce trebuia șlefuit și clarificat în zona inteligenței reflexive. De un lucru eram absolut siguri: că în nici un caz cultură noastră franceză nu ne va putea înlesni această clarificare [...] Blaga, care era încă doctorand la Universitatea din Viena, sosea la vreme. N-a fost greu să ne hotărâm pentru Viena, până la care, pe-atunci, drumul dura patru zile și mai bine, printr-o Europă centrală în care Imperiul Habsburgic abia murise, iar statele succesorale nu se organizaseră încă [...] Această Viență ne-a consolidat prieteniile, ne-a clarificat ca scriitori **români**, ne-a pecetluit viețile [...]*

Lucian Blaga ne-a fost pretutindeni o călăuză fermecătoare. Uneori sensibilitatea noastră de regățeni era contrariată oarecum de admirația lui prea lipită de lucrurile nemțești [...] Îl subjuga expresionismul, lozinca de artă a vremii [...] El e și azi între foarte puținii supraviețuitori ai acestei mișcări. Dar ironiile cu care reacționam noi la nemțismele de gust și de stil, pe Blaga îl delectau și îl făceau să râdă ca un copil. <<Uriaș pe dinafară, copil pe dinlăuntru>>, zice Avram Iancu în noua piesă a poetului [drama lui Blaga a fost scrisă și publicată în 1934; premiera absolută va avea loc în ianuarie 1935, la Teatrul Național din Cluj - n.r.]. Nimeni nu știe să râdă mai cu bună dispoziție ca Lucian Blaga atunci când e ironizat. El are atâta siguranță de sine încât puțin îi pasă dacă se vede dedublat în obiect de glumă. Alteori, surprinzând anumite lipsuri de aderență ale spiritului nostru la lucruri pe care el le socotea scumpe, ironia trecea pe buzele lui. Noi eram atunci africani căzuți brusc în mijlocul civilizației. Din asemenea confruntări cu o lume străină, ale unor prietenii intelectuale ce nu s-au modificat niciodată decât în sensul unei adânciri continue [aveau să se modifice, totuși, după 1940, când Blaga se va rupe, treptat, de gândiriști - n.r.], s-au cristalizat spiritul și directivele revistei <<Gândirea>>.

*De-atunci încoace, evoluția sufletească a lui Blaga a descris o traiectorie de la universal la particular, de la internațional la etnic. Trăind, fără voia lui și din necesități, departe de țară, el, care ar fi voit să fie dascăl la Universitatea din Cluj [ceea ce avea să și devină pentru o vreme - n.r.], țara a izbucnit în el cotropitoare, din negurosele adâncimi ale ființei sale [scrisese încă din tinerețe - 1921 - despre **Revolta fondului nostru nelatin**; în 1936 aveau să-i apară **Orizont și stil** și **Spațiul mioritic**, iar în 1937 va rosti **Elogiul satului românesc**, ca discurs de recepție la Academia Română - n.r.]. Acum câțiva ani, întorcându-se vara de peste granițâ, îmi spunea: <<Nu mai pot! Începe să-mi fie grea străinătatea. Vreu să cunosc Moldova pe care n-am văzut-o încă>>. Și-am hoinărit împreună, din mânăstire în mânăstire, cu maiestatea Ceahlăului deasupra noastră [...] Fuziunea lui intimă cu spiritul acestui pământ se desăvârșea odată mai mult [...]*

*De câte ori am căutat să definesc crezul mișcării noastre [gândirismul sau ortodoxismul - n.r.], am spus că noi vedem izvoarele creației românești în **mitul folkloric** și în **misterul religios** [...] Personalitatea literară și filosofică a lui Lucian Blaga se mișcă între aceste două sorburi opuse, ce-și întâlnesc vârfurile în ea"...*

NICHIFOR CRAINIC (extrase din revista "Gândirea", Anul XIII, Nr.8, decembrie 1934, pp.348-350: *Câteva notițe despre Lucian Blaga*)

*

*"E regretabil că în limbă nu există un termen care să însemne și poet și filosof, care să înlăture conjuncția aceasta, ce mai mult separă decât unește. Căci, în ultimă analiză, Blaga nu e poet și filosof, ci e ceva unic, care numai în afară apare ca poezie și filosofie [...] Pentru a vorbi într-un vocabular preferat, această unicitate e fenomenul său originar [**Fenomenul originar** este una dintre cărțile de tinerețe ale lui Blaga, apărută în 1925 - n.r.]! Înclinarea sa pentru romantism, față de care are totuși deosebiri însemnate [expresionismul însuși a putut fi definit ca "neoromantism" - n.r.], se lămurește mai ales prin această apreciere comună a poeziei și a filosofiei [...] Când, în 1919, Blaga a apărut cu o operă de poezie [**Poemele luminii** - n.r.] și cu una de filosofie [**Pietre pentru templul meu** - n.r.], ceea ce a emoționat a fost mai ales faptul că poetul era filosof, iar filosoful - poet [...] Ardealul ne trimetea un cruciat al spiritului în care poezia și filosofia erau valori nu de derivație, ci de prime coordonate. Această afirmație e atât de adevărată încât s-a putut face o experiență instructivă. D-l Al.Busuioceanu, transcriind în proză una dintre poeziile din **Poemele luminii** și transcriind în versuri una dintre însemnările din **Pietre pentru templul meu**, a dovedit, printr-un mijloc grafic, că ele devin plasabile fiecare în celălalt volum. Pentru noi, aceasta dovedește unicitatea sau polivalența fondului din care au plecat. De aceea un alt critic, d-l Perpessicius, a mai putut afirma, în treacăt, că **Pietre pentru templul meu** e <<o ediție algebrică a **Poemelor luminii**>>. Noi, modernii, ne-am învățat prea mulți să aritmetizăm sufletul în așa măsură încât nu mai putem înțelege - și nici n-avem termeni să explicăm - ceea ce e deodată poezie și filosofie [...] Dar Blaga e de o singularitate care ne forțează tiparele de gândire. Marea sa semnificație, din acest punct de vedere, e că întoarce spiritul la sensurile lui inițiale, când s-a descoperit ca spirit pe lume: atunci era, într-un triumf unic, nedisociabil, și poezie și filosofie. Rafinarea lui Blaga, pe de o parte, și această primordialitate a lui, pe de alta, e ceea ce face ineditul însondabil al apariției sale [...]*

*Viziunea lui Blaga este artistică și etică în egală măsură. Artisticul și eticul nu sunt juxtapuse ori alternante, ci se înalță din adâncuri, concrescând. Sinteza aceasta e, de fapt, foarte rară în istorie. E o înclinare a moraliștilor de a sacrifica arta și o înclinare - poate și mai caracterizantă - a artiștilor de a sacrifica moralul. Blaga e, în același timp, un artist de rasă și un etic de rasă. Se va înțelege deci ușor că Blaga nu se înrudește nici pe departe cu acel complex de însușiri minore ale omului modern. Totul în Blaga contrazice egotismul, domesticismul, didacticismul de suprafață și lirismul ușor, sportul intelectualismului de opinii, de disocieri, de mici și elegante ingeniozități, de puncte de vedere comode și discontinui, de intuiții lucide în spațiu strâmt, dar perfect opace în cuprinsul realității adânci. Tăria și vraja lui Blaga încep tocmai acolo unde se depășește istoricitatea și geografia mondenă. Caracterul profetic al operei sale tocmai de aici vine. Ideile, sensurile și formele se ridică inexorabil în Blaga, așa cum se ridică temperatura în natură sau se aprind stele în cer [este semnificativ titlul pe care Vasile Băncilă îl va da cărții sale despre Blaga, publicate în 1938: **Lucian Blaga, energie românească** - n.r.]. El e interpretul transcendențelor poetice și filosofice, toate reflexe ale aceleiași realități esențiale, liberă fiindcă e ultima, dar coherentă fiindcă e veșnic aceeași. Filosofie și poezie de joc sideral, de taină a pământului, de geometrie dincolo de geometrie și de ascеză - opera lui Blaga sfârșește prin a fi chiar și deasupra ideologiilor [...]*

Citindu-l pe Blaga, îți dai seama că stilul mare e o primejdie, că e o putere ca și electricitatea, ca și gravitația universală, ca și furtunile solare, că e o demonie sacră, un blestem și o sfințenie. E aici o supremă plasticizare de strigoi abstracți, care dă halucinanță mersului gândirii. Arta autorului de a boteza entitățile spirituale face concurență nu stării civile, ci stării ontologice. Când, foarte rar, citează dintr-un alt filosof, contrastul e așa de mare încât devine violent distonant. Artistul servește pe filosof ca un vraci zelos și supus. Propozițiile capătă o aromă tare și haină, păstrând totuși o limpezime vărătecă și o geometrie care e muzică și imobilitate totdeodată. Poetul îmbie aici oamenilor un potir cu otrăvuri fără preț, după care vine izbăvirea. Cuvintele sunt ele însele mistere potențate și transfigurate, depozite de luciditate și de taină. Expresia e atât de nouă și de personală încât sfârșești prin a avea un regret: Blaga devine intraductibil, ca și Eminescu, nu numai în poezie, dar și în filosofie. În schimb, pentru limba românească, el e ultimul mare creator, iar, în ceea ce privește exprimarea filosofică, cel mai mare creator [în jumătatea de veac care a trecut de atunci, numai Constantin Noica l-a egalat, poate, în această privință - n.r.]. Terminologia filosofiei române are o întâie mare realizare în opera lui Blaga, o întâie încoronare. Ca toți gânditorii autentici și de mare anvergură, Blaga și-a creat terminologia sa, cosmosul său lingvistic. Dar a creat în același timp și pentru noi. O culegere a expresiilor filosofice făurite de Blaga ar fi de mare interes [din păcate, o astfel de "culegere" nu s-a realizat nici până azi! - n.r.]. Dacă nu s-a alcătuit încă dicționarul Academiei Române, e și un bine. El nu trebuia făcut înainte de apariția lui Blaga"...

VASILE BĂNCILĂ (extrase din revista "Gândirea", Anul XIII, Nr.8, decembrie 1934, pp.339-347: *Lucian Blaga - Eseist*)

LUCIAN BLAGA

ETAPELE UNEI ANEXĂRI

După cum bine se ştie, Lucian Blaga se numără printre puţinii scriitori români care au refuzat să semneze pactul cu diavolul roşu; dar partidul comunist avea nevoie de girul marilor oameni de cultură pentru ca să-şi legitimeze existenţa. În viziunea lui, erau trei categorii de scriitori:

1. irecuperabili;
2. colaboraţionişti;
3. anexabili;

Irecuperabili pentru partidul comunist erau cei care refuzau să facă orice compromis şi a căror operă nu lăsa loc nici unei posibile abordări materialist-dialectice. Este, să spunem, cazul "gândiriştilor", "misticilor", "ortodocşilor". Destinul lor era încarcerarea (în cazul în care mai trăiau) şi interzicerea publicării operei, ca şi a oricărei referiri la numele lor. Spiritualitatea românească, cu cele două componente de bază ale ei: *ortodoxia* şi *latinitatea*, era astfel grav mutilată, printr-o adevărată extirpare a uneia dintre componentele ei de bază.

Colaboraţioniştii sunt cei care au trecut cu arme şi bagaje în tabăra partidului comunist, cu urmări pe care nu ne-am propus să le discutăm aici.

A treia categorie, *anexabilii*, o constituie cei care, în viaţă sau plecaţi dintre cei vii, ofereau posibilitatea, reală sau doar speculativă, a unei anexări la ideologia comunistă. În cazul lui Blaga, nu vrem să spunem că această anexare ar fi fost justificată prin conţinutul operei sale, ci vrem doar să dovedim cum s-a petrecut anume.

*

Desigur că partea cea mai vizată a operei lui Blaga nu putea fi nici poezia, nici teatrul, ci scrierile filozofice - îndeosebi cele scrise după 1945; pentru a marca progresia cu care partidul comunist încearcă să-şi anexeze această parte a operei lui Blaga, nu ne vom referi doar la scrierile de după 1945, ci vom începe cu cele dinaintea acestei date, aşa cum apar ele grupate în volumul 9 al *Operelor* sale (ed.Minerva, 1985); vom continua cu cele grupate în volumele 10 şi 11, apărute la aceeaşi editură în anii 1987 şi 1988. Cel desemnat de partidul comunist să efectueze această "anexare" a fost Al.Tănase.

Volumul 9, cuprinzând "Trilogia culturii", oferă prea puţin posibilitatea unei anexări; cele trei scrieri din acest volum, "Orizont şi stil" (1935), "Spaţiul mioritic" (1936) şi "Geneza metaforei şi sensul culturii" (1936), postulează existenţa unei matrici stilistice inalienabile duhului nostru etnic, care-şi pune pecetea pe toate creaţiile spirituale, un apriorism dăinuind în inconştient, un "<<românism>> în înţelesul superior al unui complex sau al unei constelaţii cu totul aparte de determinante spirituale", care, în ciuda tuturor influenţelor şi vitregiilor istoriei, nu poate să piară, şi a cărui părăsire benevolă echivalează cu o "apostazie". Acest mod de a gândi fiind prea puţin susceptibil de o lectură materialist-dialectică (cu atât mai mult cu cât Blaga însuşi a ţinut să se despartă răspicat de o atare perspectivă în cap."Pitoresc şi revelaţie", unde, vorbind despre "primatul economic" marxist, crede că "şi-ar fi putut găsi desigur şi unele confirmări în felul vieţii ţărăneşti din apus", în vreme ce "ţăranul român, ca să nu vorbim decât despre el, fiindu-ne cel mai apropiat, manifestă orientări care dezmint hotărât primatul intereselor economice"), politrucului Al.Tănase, pus să-l "aducă" pe Blaga către marxism, nu-i rămâne, în studiul introductiv aşezat în fruntea volumului, decât să-l alăture pe acesta "umanismului" (etichetă vagă şi... bună la toate!). În acest sens, filozofia lui Blaga ar fi "o filozofie umanistă a culturii...".

Studiul introductiv la volumul 10, "Trilogia valorilor", marchează un pas înainte în efortul de "anexare" a lui Blaga. Cuprinsul acestuia nu îngăduie, la drept vorbind, nici el o anexare ("Ştiinţă şi creaţie", "Gândire magică şi religie", "Artă şi valoare", dar îi dă posibilitatea politrucului să insiste asupra distanţei dintre gândirea blagiană şi doctrina creştină, reiterând chiar cunoscuta teorie marxistă despre religie ca "opium pentru popor": "Religia se află la antipodul unei culturi centrate pe om, deoarece lumea religiei este aceea a omului înstrăinat, pierdut în propria sa operă, aceea în care omul nu-şi poate afla în sine însuşi - ci doar în forţe opresive străine şi necunoscute - raţiunea de a fi". Istoria religiilor este prezentată ca una a fanatismelor şi superstiţiei, oferind "cele mai monstruoase forme de înstrăinare, de umilire şi pervertire a demnităţii şi a conştiinţei umane". Acestea, în ciuda faptului că Blaga consideră religia o permanenţă a fiinţei noastre, rost şi scop al omului care trăieşte în "orizontul misterului şi pentru revelarea acestuia"; Blaga îi recunoaşte subiectului mistic preeminenţa, ca "loc unde se produc fenomene excepţionale, absente în viaţa normalului de toate zilele", prin identificare cu "eul christologic" (în cazul misticii creştine), ceea ce-i face pe mistici să spună, asemenea Sfântului Pavel, că nu ei trăiesc, ci Hristos este Cel care trăieşte în ei: "eul mistic este echivalentul ontic al marii opere de creaţie pe care o găsim pe planul mitic-religios-metafizic", iar extazul este "o stare de supraconştiinţă. Dar cum, pentru Blaga, viaţa mistică poartă pecetea unui stil, înseamnă că ea aparţine istoriei - iată o contradicţie nesoluţionată a creaţiei blagiene: recunoaşterea supraconştiinţei căreia i se refuză accesul la absolut, la care-l obligă propriul său sistem filozofic (cenzura transcendentă ar fi cea care stopează accesul omului la absolut). De aici, tragismul destinului uman, condamnat doar *să aproximeze acest absolut prin intermediul creaţiei*. Pentru ideologia comunistă, acestea sunt "mentalităţi retrograde, mistice şi religioase", în locul lor pledându-se pentru "însuşirea filozofiei materialist-dialectice şi istorice..."; politrucului comunist nu-i rămâne decât să constate "incompatibilitatea şi conflictul dintre misticismul religios şi raţionalismul ştiinţei". Cum probabil propriile argumente i se par politrucului insuficiente, el apelează la "supremul argument" al epocii: citatul din... "tovarăşul Nicolae Ceauşescu" ("Expunerea la şedinţa activului central de partid şi de stat", aflată în volumul 16 al operelor "genialului conducător": "noile descoperiri demonstrează în modul cel mai convingător materialitatea lumii, confirmând pe deplin valabilitatea concepţiei noastre revoluţionare..."); de aceea ar fi "cu totul anacronic să mai existe oameni care cred în forţe supranaturale...", adaugă Al.Tănase. Şi, conform îndemnului lansat de Ceauşescu la Congresul XIII, care cerea "să luăm atitudine hotărâtă contra diferitelor manifestări mistice şi obscurantiste...", nu-i rămâne decât să-l mustre pe Blaga pentru "rătăcirea" sa!

"Trilogia cosmologică" (vol.11), cuprinzând "Diferenţialele divine", "Aspecte antropologice" şi "Fiinţa istorică", oferă, îndeosebi prin cea de-a doua, pretextele unei "anexări" politice. Aceasta datorită faptului că Blaga ţine să integreze filozofiei sale o serie de teme de care uza şi teoria materialistă, despărţindu-se însă clar de semnificaţiile lor materialiste.

Să luăm cazul cosmologiei blagiene, conform căreia lumea este creată prin "diferenţialele divine". În loc ca această filozofie să fie discutată în argumentele pe care le produce, ea este pusă în paralel cu cea a lui P.P.Negulescu, "gânditorul materialist", pentru a putea astfel conchide că "modelul cosmologic al lui Negulescu este superior celui al lui Blaga, prin caracterul său ştiinţific materialist"; ceea ce e o aberaţie din start: un sistem filozofic nu este superior sau inferior după cât materialism conţine, ci este sau nu coherent ca mod de a explica lumea; el se judecă după conţinutul său de adevăr şi nu după "materialitatea" lui. Meteahna cosmologiei blagiene este, pentru politruc, aceea că reprezintă "*un model metafizic* al genezei şi evoluţiei speciilor - seducător şi subtil ca tot ce iese de sub pana lui Blaga, dar care nu explică şi nu poate explica nimic, de vreme ce recurge la factori şi puteri ascunse, secrete, cu neputinţă de tradus în termeni inteligibili de natură raţională"! "Aspecte antropologice" - operă concepută în 1947-48 - ni se pare cea mai contestabilă din creaţia lui Blaga, deşi ea-şi găseşte locul firesc în sistemul filozofic blagian; convins de destinul creator al omului, şi constatând existenţa unei direcţii *evolutive* în teoriile care-şi propun explicarea omului, începând cu Lamarck şi continuând cu cele mai noi direcţii ale cercetărilor antropologice ale vremii sale, Blaga e de părere că se află în faţa unui bun cucerit al omenirii, care trebuie integrat studiilor celor mai recente în domeniu, *înce are el valabil*. Aşa se face că Blaga încearcă să integreze sistemului său antropologic acea parte a evoluţionismului speciilor care i se pare valabilă şi în acord cu teoria sa creaţionistă. Cum antropologia marxistă împărtăşeşte integral evoluţionismul, se înţelege că Al.Tănase se va grăbi să afirme că "Blaga s-a apropiat în anii de după revoluţie de concepţia marxistă".

Dacă raţionalismul şi pozitivismul fuseseră o simplă metodă de lucru, ele au devenit, precum se ştie, pentru marxişti, viziune ideologică; a utiliza o explicaţie pozitivistă, de pildă, echivala cu o recunoaştere a marxismului. Toţi cei care făceau un pas în această direcţie erau rapid anexaţi doctrinei marxiste; este bunăoară, cazul teologului catolic Teilhard de Chardin care, într-o perioadă de delir marxizant, a avut *misiunea ideologică* de a face compatibil creştinismul cu evoluţionismul, în consensul unanim şi culpabil al unei intelectualităţi de stânga care căuta justificări "ştiinţifice" derutei sale! Dar nu acesta este cazul lui Blaga; pentru că el admite, mai întâi, *o anume* evoluţie a speciilor *create* şi, în al doilea rând, el admite, ca nici unul dintre evoluţionişti, pentru fiinţa umană, *un salt ontologic* -ceea ce înseamnă că-l aşează pe om într-o poziţie singulară în univers, ca singură fiinţă care trăieşte "în orizontul misterului şi pentru revelarea acestuia" - mult mai aproape, aşadar, de doctrina creştină decât s-ar părea la prima vedere. Blaga ţine să se delimiteze astfel nu numai de antropologia marxistă, dar şi de întreaga concepţie materialistă, fără nici un echivoc: -în "Diferenţialele divine", el arată (în cap."Finalităţi şi parafinalităţi"): "Desigur că printre nenumăratele explicaţii metafizice la care gândirea omului a recurs în cursul timpurilor pentru lămurirea fenomenelor accesibile chiar simţurilor, cea mai compromisă este astăzi concepţia materialistă. Când vorbim despre materialism, acordăm termenului un sens mai larg, înţelegând prin el orice filozofie care, în explicaţiile ce le dă, refuză să introducă factori <<finalişti>>. Materialismul este astfel atât concepţia vulgară că omul este aceea ce el mănâncă, cât şi o teorie inteligentă, deşi caducă, cum este aceea a evoluţionismului biologic prin <<selecţie naturală>>, dar tot aşa cutare concepţie energetică de dată mai recentă, din care conceptul materiei aproape s-a evaporat".

Prin urmare, evoluţionismul biologic cu caracter nefinalist, împărtăşit de ideologia marxistă, este respins fără echivoc; dacă Blaga acceptă în parte darwinismul, este pentru că el reprezintă "cea dintâi teorie care încearcă să înlăture radical principiul finalismului *ca factor creator*, fără a tăgădui totuşi faptele finaliste în sine".

- Blaga respinge, de asemenea, *dialectica* aplicată devenirii istorice: "Hegelienii ţin până la obsesie şi delir să cadenţeze orice <<istorie>> de oarecare amploare, în tact de trei, câtă vreme marxiştii se mulţumesc să constate mereu jocul alternant al tezei şi al antitezei, şi atât. După părerea noastră, dialectica nu este însă un aspect general al devenirii istorice, aceasta putând avea şi o înfăţişare *nedialectică*, de creştere continuă, firească, liniară". Mai mult decât atât, Blaga nu se sfieşte să dovedească devenirea nedialectică a materialismului istoric din naturalism, a pozitivismului din naturalism şi a impresionismului artistic din naturalism, a materialismului filozofic din ştiinţele naturiste etc., ceea ce, se înţelege, îi aduc mustrarea aspră a lui Al.Tănase: "Cert este că Blaga dovedeşte aici o slabă, unilaterală şi chiar falsă cunoaştere a dialecticii hegeliene şi mai ales a celei marxiste".

- Blaga respinge corolarul firesc al dialecticii, ideea de "*progres liniar, absolut*", aşa cum a fost ea concepută de ideologia iluministă şi cum şi-a însuşit-o şi ideologia marxistă, arătând că "patria progresului ca atare este la drept vorbind tehnica", dar că el "nu afectează întru nimic existenţa omului în anume coordonate metafizice"; dimpotrivă, progresul "nicăieri şi niciodată nu iese din materialitate". Mai mult decât atât, în problemele metafizice se parcurge drumul exact opus progresului: ele "*se adâncesc* mereu. Misterul ce cade în obiectivul metafizicii câştigă parcă în profunzime".

Declarându-se antiiluminist, antiprogresist, antipozitivist şi antimaterialist, departe de a putea fi apropiat de marxism, aşa cum au încercat politrucii partidului comunist, Blaga rămâne un *gânditor de dreapta*, hrănindu-se din substratul inconfundabil al etnicului românesc, teoretician inegalabil al "românismului" ca individualitate stilistică aparte, creator de primă mărime în toate domeniile în care s-a manifestat, dând glas fiinţei sale profunde, aflate în tainică şi organică solidaritate cu "sine, cu sângele şi cu morţii săi"; teritoriu spiritual de înaltă anvergură metafizică, năpădit uneori de lumina taborică, şi pe unde n-a bântuit niciodată materialismul, fie el istoric sau dialectic...

Dora VRÂNCEANU

REEDUCAREA DE LA AIUD

XX. VAMEŞUL ŞI FARISEUL

Am afirmat în episodul anterior că Ion Cârja este nedrept atunci când îi judecă atât de aspru pe camarazii lui de suferinţă care, ajunşi la limita puterii lor de rezistenţă, au capitulat. În cartea sa despre care am amintit deja (Întoarcerea din Infern, vol. II), consacrată aproape în întregime reeducării de la Aiud, el depune mărturie şi acuză în acelaşi timp. Depune mărturie despre ororile pe care le-a trăit el şi ceilalţi deţinuţi în Aiudul acelei perioade şi acuză de-a valma, atât pe călăi cât şi pe victime, adică pe acei dintre deţinuţi care, oameni fiind, s-au comportat omeneşte făcând compromisurile necesare pentru a supravieţui. Citindu-l şi cunoscând şi cumplitele realităţi de acolo îţi dai cu uşurinţă seama că Ion Cârja, cu toată statura lui intelectuală şi morală, nu a înţeles nici fenomenul reeducării în sine şi nici pe "nefericiţii" care trecând prin această reeducare şi neavând vocaţie de martiri s-au comportat omeneşte, adică s-au îndoit, s-au lepădat renegându-şi trecutul şi idealurile, au renunţat la vise. Dacă atunci şi acolo, în timpul cumplitei încleştări, când nu aveai răgaz să-ţi sondezi propriu-ţi suflet, necum pe al celor de lângă tine, îndârjirea sau chiar ura lui împotriva unui Puiu Giosanu şi a altora asemenea lui, în special, precum şi împotriva tuturor celor nevolnici, în general, erau justificate, după trecerea anilor, în momentul când îşi scrie cartea şi când este de presupus că resentimentele împotriva acestora se estompaseră, s-ar fi cuvenit să aibă o altă înţelegere asupra fenomenului în sine şi a încercărilor prin care a trecut, precum şi asupra oamenilor care, în împrejurările date, s-au comportat aşa cum s-au comportat.

Ion Cârja se dovedeşte, însă, a fi şi acum, în momentul scrierii cărţii, la fel de necruţător, ca şi atunci, cu slăbiciunile şi neputinţele celor ce nu au fost în stare să reziste aşa cum a rezistat el. Căci el, aşa cum am amintit deja, a avut faţă de acţiunea de reeducare o atitudine extrem de tranşantă, refuzând cu fermitate, dar şi cu o oarecare ostentaţie, aroganţă chiar, să o accepte, motiv pentru care a fost în permanenţă în atenţia Colonelului Crăciun şi a ciracilor acestuia care au făcut tot ceea ce le-a stat în putinţă (şi în putinţă le-au stat multe) să-i frângă cerbicia. El le-a suportat însă pe toate cu stoicism. Cu stoicism dar şi cu un soi de trufie, căci Ion Cârja avea, ca orice om, pe lângă calităţile pe care nimeni nu i le putea contesta, şi o serie de defecte. Era, printre altele, extrem de orgolios, iar atunci când era vorba să judece pe alţii era rigid şi neîndurător ca un închizitor. Nu scăpa nici o ocazie să-şi etaleze cunoştinţele sale (avea o deosebită pregătire intelectuală), atât în disputele cu reeducatorii (interni sau externi), cât şi în discuţiile cu ceilalţi deţinuţi. Avea o deosebită plăcere de a-şi copleşi interlocutorul cu fel de fel de teorii şi cu trimiteri la autori celebri pentru a-l pune astfel în inferioritate. Dacă acest procedeu îşi avea o justificare în disputele sale cu adversarii pentru că s-ar putea presupune că astfel ar fi putut câştiga un ascendent asupra lor (deşi colonelului Crăciun şi statului lui major puţin le păsa de erudiţia victimelor lor), în discuţiile cu ceilalţi deţinuţi, această etalare de cunoştinţe era cel puţin preţioasă. Puiu Giosanu nu a greşit prea mult atunci când, în articolul amintit publicat în "Gazeta de perete" a "Clubului" din fabrică, îl caracterizează ca fiind "infatuat şi arogant", "distant şi mizantrop".

În orice caz, faptul că Ion Cârja avea un eu hipertrofiat se poate constata şi din lectura cărţii lui despre care am amintit, carte în care se scoate în evidenţă, cu ostentaţie aproape, pe sine. Uneori o face numai aluziv, alteori o spune, însă, direct. Iată, de exemplu, ce spune, referindu-se la o intervenţie a sa la una din şedinţele "Clubului": "Ceea ce spuneam eu era exact ce gândeau cel puţin 90% din cei de faţă. Dar, deoarece, niciunul dintre ei nu avea privilegiul meu, niciunul dintre ei nu îndrăznea să spună ceea ce gândea. Eu...eram singurul titrat universitar cu distincţia de doctor, dobândită încă sub imperiul vechii legi universitare valabilă până în 1949. Pe lângă aceasta, aveam calificarea superioară chiar în probleme de politică" (Op. cit. pp. 215-216). Şi această afirmaţie o face cu seninătate cu toate că acolo, în sală, erau, cu siguranţă, destui deţinuţi care, cu sau fără diplomă, erau, cel puţin, tot atât de eruditi şi de dotaţi din punct de vedere intelectual, ca şi el. Numai că aceştia erau mai modeşti.

Astfel stând lucrurile, este explicabil de ce Ion Cârja îşi judecă camarazii de suferinţă care nu au putut fi la înălţimea lui, cu atâta asprime, neavând, pentru majoritatea dintre ei, nici un fel de înţelegere. Spun pentru majoritatea, deoarece unora dintre cei care au capitulat, este adevărat, puţini la număr, le acordă totuşi circumstanţe atenuante. Pentru Ion Caraion, de exemplu, are o surprinzătoare înţelegere, justificându-i acţiunile reprobabile, deşi aceste acţiuni nu se deosebesc prea mult de cele ale lui Puiu Giosanu pe care îl stigmatizează cu atâta înverşunare. Or, dacă, în situaţia respectivă, când oamenii au acţionat şi s-au comportat aşa cum au acţionat şi s-au comportat, sub imperiul aceloraşi presiuni şi silnicii fizice şi morale, acorzi înţelegere unuia, atunci trebuie să acorzi aceeaşi înţelegere tuturor. Chiar şi acelui "odios" Hordilă care, atunci când s-a eliberat înainte de termen (ianuarie 1963) pentru participare activă şi deosebit de "fructuoasă" la acţiunea de reeducare, i-a şoptit discret prietenului său de la care îşi lua rămas bun: "Să loveşti tare, necruţător, căci numai aşa vei ieşi de aici". Şi pentru că veni vorba de Hordilă trebuie să amintesc că nici chiar el, care era socotit unul dintre cei mai ticăloşiţi mai fără de scrupule susţinători ai acţiunii de reeducare, nu era total lipsit de omenie. El tuna şi fulgera mai mult împotriva trecutului şi morţilor decât împotriva celor care refuzau să se reeduce. Filipicile sale erau îndreptate de obicei împotriva regimurilor "burghezo-moşiereşti", în general, şi împotriva Mişcării Legionare şi a căpeteniilor ei, în special. Împotriva oamenilor de faţă prezenţi nu lua atitudine decât în cazuri extreme, când era neapărată nevoie îi luau în primire şi pe cei refractari reeducării. Un alt exemplu în acest sens îl constituie şeful politic al fabricii din partea deţinuţilor, Romulus Drăgoiescu. Fost contabil la uzinele Reşiţa, acesta fusese implicat în procesul marii trădări naţionale, proces intentat unor mari personalităţi politice româneşti dintre care amintesc pe Ion Pop, Bujoiu, prof. Mărgineanu, Auschnitt (judecat în lipsă), George Manu, etc. şi condamnat împreună cu aceştia. La declanşarea reeducării, simţind că este rost să se elibereze înainte de termen, fără să-şi facă prea multe scrupule, a acceptat să se "purifice" prin "spovedanie" de toate păcatele trecutului, devenind, în felul acesta, unul dintre oamenii de bază ai colonelului Crăciun, printre deţinuţi. Era un ins pipernicit, surpat parcă în sine, veşnic încruntat şi veşnic cu privirea în pământ. Trecea printre oameni ca printre morminte, absent ca un somnambul şi ducând parcă în spate o imensă povară. Doar din când în când tresărea şi se uita cu suspiciune în jur, aşteptând parcă să i se facă reproşuri. Era cât se poate de clar că era un sufletet zbuciumat. Şi totuşi omul acesta nu era un iremediabil ticălos aşa cum îl prezintă Ion Cârja în cartea sa. A trecut, adesea, multora multe cu vederea, făcându-se că nu observă anumite lucruri, atunci când era sigur că nici el nu este observat. Un exemplu: La câteva zile de la venirea lotului nostru în fabrică am fost duşi la "Club" unde urma să vină colonelul Crăciun cu toată suita sa pentru a ne vorbi şi a ne face recomandări în legătură cu felul cum va trebui să ne comportăm în noua noastră situaţie. Cum în sala în care urma să aibă loc întâlnirea nu erau bănci suficiente am fost trimişi unii dintre noi să aducem câteva de la sala de mese. Şi pentru că noi nu cunoşteam rostul pe acolo, am fost însoţiţi de un cetăţean din fabrică care nu era altul decât Drăgoiescu. Eu nu-l cunoşteam şi nu ştiam ce rol important joacă el în acţiunea de reeducare de aici. Crezând că este un biet om obidit şi hărţuit ca şi mine m-am apropiat complice de el şi l-am întrebat: "Ce vor să facă ticăloşii aceştia cu noi de ne-au adus aici? Vor să ne îndobitocească? Vor să ne ucidă sufletele? El nu a răspuns, ca şi cum nu ar fi auzit nimic din ceea ce am întrebat şi şi-a văzut de treabă luând o bancă în spinare şi plecând spre sala în care se ţinea adunarea. Peste câteva minute, văzându-l în compania colonelului Crăciun mi-am dat seama de gafa pe care o făcusem şi m-am temut că vor urma represaliile. Nu s-a întâmplat însă aşa. Am stat mai bine de un an în fabrică având-l pe el şef de producţie şi şef de reeducare şi niciodată nu a făcut nici cea mai mică aluzie la incidentul de atunci. Mi-a reproşat alte cele, m-a criticat adesea în şedinţe, acuzându-mă că sunt încăpăţânat şi că fac pe grozavul sfidând pe ceilalţi deţinuţi care au înţeles să se rupă de trecut şi să devină oameni cinstiţi, însă niciodată nu a făcut nici cea mai mică aluzie la ceea ce ştiam doar noi doi. Iată de ce eu consider că atât Drăgoiescu şi Hordilă cât şi toţi ceilalţi care sunt în situaţia lor, în fond cu toţii nişte biete victime, au dreptul să se bucure de înţelegerea şi de compasiunea noastră, după cum, sunt sigur că şi Dumnezeu le va da dreptul la mântuire. Şi pentru că am pomenit de mântuire mi-a venit în minte o întrebare pe care Puiu Giosanu i-a pus-o prietenului său Ion Caraion în timp ce se plimbau prin ţarcul din faţa dormitorului nostru: "Ce zici Ioane, noi cei care ne bălăcim în mocirla de aici vom mai avea, oare, acces la mântuire?" Ce a răspuns Ion Caraion nu am mai auzit, dar atunci eram convins că întrebarea fusese pusă aşa, în bătaie de joc. Acum, după ce i-am citit versurile, sunt convins că atunci când a pus această întrebare vorbea cât se poate de serios.

Şi încă ceva în legătură cu Puiu Giosanu şi cu Ion Cârja. Evocându-i, nu ştiu de ce îmi vine în minte parabola biblică "Vameşul şi fariseul".

(va urma)

Demostene ANDRONESCU

URSITĂ şi DILEMĂ

Există subiecte "delicate"; nu numai prin conţinut. Abordarea lor se dovedeşte, totdeauna, o imprudenţă. Mulţi nu riscă, dar sunt destui şi din cei care nu rezistă tentaţiei. Fie că sunt ocnaşi ai erudiţiei, fie doar patinatori pe luciul expresiei, mai curând sau mai târziu, vor suporta consecinţele îndrăznelii. Să luăm, la întâmplare, una din temele la care ne referim. Oricum ar ataca cineva problema prostiei, de exemplu, nu poate să iasă decât în pierdere. Eu unul, recunosc, nu m-aş băga neprovocat, şi poate nici atunci, într-o astfel de discuţie. Nici domnul Pleşu n-o face deşi revista domniei-sale (Dilema nr.115) dovedeşte o îngrijorătoare lipsă de prudenţă când scrie mare, pe prima pagină, "NOI, PROŞTII..." Şi cine, cât de cât, în intimitatea lui, nu se simte?

Lectura respectivului număr este, oricum, folositoare; în parte amuză, în parte remontează. Oricine, parcurgându-l, găseşte în el pe cineva, personaj sau autor, cu care comparându-se, să se consoleze. Pentru noi prostia nu e nici inversul deşteptăciunii, nici "gradul zero al inteligenţei", e partea ei care nu dă dovadă. Prostia e inteligenţa care se face de râsul lumii. Românul, cu experienţa lui milenară, aşezat ca un hangiu al istoriei, la această încrucişare de drumuri cu vremea, ca unul care a hrănit, adăpostit, şi, de voie-nevoie, a oploşit la el atâtea popoare migratoare câte au trecut, observându-i pe toţi, oameni şi neamuri, a tras concluzia: "Unde e minte multă e şi prostie multă".

Cred că nu m-aş fi referit niciodată la subiectul ridicat de revista d-lui. Pleşu dacă, întâmplător, nu mi-ar fi căzut în mână, în acelaşi timp, şi cartea domnului Vasile Blănaru-Flamură: "Blăstămele" lui Iorga... - adevărul în moartea savantului -, dacă nu le-aş fi citit aproape concomitent, dacă, amândouă, puse alături, nu mi-ar fi stârnit, dureros, căinţa pentru păcatul înfatuării noastre.

În respectivul volum, autorul, cu toată reţinerea de care e în stare, se ocupă de personajul care a fost Nicolae Iorga, fixându-l, în tragica-i soartă, cu ajutorul unui întreg arsenal de citate, dovedindu-i vinovăţia, atât în cazul de care se ocupă în mod special, arestarea, condamnarea şi asasinarea lui Corneliu Codreanu, cât şi în multe altele de care este, sau pare a fi, răspunzător în faţa neamului şi a istoriei.

Cunosc majoritatea argumentelor, întâmplărilor, datelor cuprinse în carte. Le ştiu de mult, din închisoare, unde am asistat la zeci de discuţii pe această temă, purtate între cunoscători ai faptelor, unii chiar participanţi la evenimente, martori oculari. Nicolae Iorga a avut, incontestabil, o minte mare, a fost un erudit, un savant, dar a fost, în acelaşi timp, şi un temperament nestăpânit, cu un orgoliu maladiv şi cu o totală lipsă a simţului măsurii. Şi ca om, şi ca profesor, dar mai ales ca prim-ministru s-a dovedit neinspirat, ca să nu spun mai rău. În cartea lui, dl. Blănaru nu-l menajează. Aminteşte lungul şir al stângăciilor, inconsecvenţelor, vorbelor sale, nu de puţine ori, penibile, ca atunci când, el dascălul, le-a spus învăţătorilor, pe care-i lăsase fără salariu, că n-au decât "să se arunce în mare", sau când a venit, cu pistolul în mână, să-i "zboare creerii" lui Ilarie Chendi, pentru că "l-a criticat" într-un articol.

Cartea d-lui. Blănaru se vrea imparţială. Scoate în evidenţă enormul efort intelectual al profesorului Nicolae Iorga (1250 de cărţi şi peste 25000 de articole). Meditând la aceasta, cititorul e silit să recunoască faptul că înzestrarea intelectuală a unui om, dată de Dumnezeu, nu e suficientă, ea singură, că fără un strop de dragoste, de smerenie, inteligenţa, obişnuit roditoare, se transformă în prostie crasă, păgubitoare. Ce i-a lipsit lui Jean-Paul Sartre ca să fie un filozof în vechea, adevărata, accepţiune a termenului, adică un înţelept? A reuşit să fie, aşa cum l-a numit Eugen Ionescu: "prostul proştilor". Ce i-a lipsit lui Nicolae Iorga ca să rămână un nume mare între români? Alături de Eminescu, de Cantemir, de Eliade... I-a lipsit şi lui, ca multora, cinstea sufletească.

Corneliu Codreanu a scris, poate, nici a mia parte din cele scrise de Iorga, dar vorbele lui, spuse cu sfâşiere de inimă, cuvintele ce l-au adus în faţa tribunalului şi apoi în ştreangul răzbunării talmudice: "...voi striga din adâncul gropii, eşti un necinstit sufleteşte...", vor rămâne. A fost Iorga, deci, altceva decât un prost?

Din toate aceste tragice întâmplări neamul românesc ar trebui să înveţe. I se va mai lăsa timp?

*

Pe domnul Vasile Blănaru l-am cunoscut într-o cameră din celularul Aiudului. Era, cred, pe la sfârşitul lui 1953. Venisem cu "trenul fantomă" după evacuarea Canalului, de deţinuţii politici. Fost elev, arestat din clasă, eram, încă, avid de învăţătură; stăteam mereu cu urechile ciulite şi domnului Blănaru îi plăcea să povestească, mai ales când era înconjurat de tineri care, ca mine, ascultau cu gura căscată. Multe lucruri interesante am aflat de la dânsul. Spre exemplu pentru prima dată am auzit că există o controversă privind paternitatea operelor semnate cu numele de William Shakespeare. În câteva şedinţe ne-a prezentat argumentele celor ce se îndoiau că actorul de condiţie modestă, născut la Stratford-on-Avon, ar fi fost în măsură să cunoască aşa de bine obiceiurile, manierele, curţii regale, ca să le poată descrie, atât de exact, în piesele sale. Shakespeare a fost un personaj real sau doar pseudonimul sub care se ascunde un dramaturg ca Marlowe, un nobil, cum ar fi contele Essex, sau alt lord ce nu vrea să-şi facă public numele?

Citind acum "Blăstămele" lui Iorga, căutam povestitorul ce-l ascultasem cu atâta interes, în urmă cu peste patruzeci de ani. N-am reuşit să-l regăsesc. Cel de acum mi s-a părut prea crispat, prea inflexibil în încercarea de a fi exact; obsedat, parcă, de a fi imparţial. Aproape nimic din spontaneitatea, din fluenţa vechilor naraţiuni. Prea mult am zăcut sub zgura vulcanilor ce au nins cenuşă peste noi. Ce liberi, spirituali, eram când ne aflam în puşcărie!

Din multe istorii, întâmplări, romane povestite de domnul Blănaru în celulă, îmi amintesc bine, şi astăzi, de un film. Cred că se numea "Lupii Finlandei". Era transpunerea cinematografică a unei legende despre strămoşul, întemeietorul acelei ţări. Filmul începea cu imaginea unei sănii trase de doi cai şi urmărită de lupi. În sanie se aflau doi tineri, soţ şi soţie, care duceau, învelit în blănuri, pruncul lor, nou născut. Lupii se apropiau din ce în ce. Tatăl, după ce şi-a epuizat gloanţele, văzând că lupii i-au ajuns, sare între ei şi se sacrifică să poată scăpa mama şi copilul. Este sfâşiat dar lupii continuă să urmărească sania şi o ajung. Mama face atunci acelaşi gest iar caii ajung în cele din urmă într-un sat şi se opresc la poarta bisericii. Parohul descoperă copilul, îl ia, îl creşte şi acesta va deveni un tânăr frumos, luptător pentru dreptate şi independenţă, ce va căpăta numele de Sem Finic, adică Fiul Finlandei.

Filmul, după cum spunea povestitorul, care pe vremea aceea lucra în cinematografie, sosise în ţară prin 1942, în plin război, şi era un bun mijloc de propagandă antirusească. S-ar fi cuvenit să ruleze la toate cinematografele, dar n-a fost difuzat. După ce l-au văzut oficialii din domeniu şi cei de la cenzură, a fost vizionat de însuşi mareşalul Antonescu. Acesta l-a interzis. Motivul? Actorul care juca rolul Fiului Finlandei semăna foarte bine, şi la chip şi ca atitudine, cu Corneliu Codreanu. S-ar părea că înălţimea morală, neînfricarea dusă până la sacrificiu, puritatea sufletească a luptătorului pentru adevăr, îmbracă totdeauna aceleaşi forme, capătă o aceeaşi înfăţişare, de care asupritorii, slugile lor, cei bicisnici la suflet, se tem. Să aibă, şi soarta, legi?

Aşa se pare. Privind astăzi nediferenţiatele chipuri de la televizor, nu ne mirăm: ştim că şi prostia, una cu alta, seamănă.

Constantin IORGULESCU

Imaginea: Peter Bruegel cel Bătrân
Parabola orbilor

TEOLOGIA MISTICĂ şi DOGMATICĂ

14. Viaţă, moarte şi înviere (continuare)

Ce se întâmplă cu sufletul după moartea trupească? La această întrebare s-au dat, de-a lungul vremii, cele mai felurite răspunsuri - fie de natură *religioasă*, fie de natură "*ocultă*", fie de natură *filosofică*. N-a lipsit nici tratarea... *ştiinţifică* a problemei (se pot consulta, între altele, cărţile de sinteză ale savantului francez René Sudre).

Pornind de la datele oferite de Revelaţie, Biserica Ortodoxă învaţă că sufletul omenesc, după despărţirea de trup, este supus unei judecăţi prealabile, dând socoteală despre viaţa sa pământească şi primind starea ce i se cuvine (a se vedea *Mărturisirea Ortodoxă* 1, LXIII; ed.cit., pp.67-68). Această judecată, fiind făcută fiecărui suflet în particular, este numită de obicei chiar *judecată particulară*. Ea ţine seama atât de *faptele* săvârşite de om în timpul vieţii, cât şi de ansamblul *gândurilor* şi *vorbelor* sale (e de observat însă că "se judecă numai cele ce se află, aşa-zicând, *scrise*, la moartea lui, *în cartea veşniciei*; faptele rele care au fost şterse prin Harul Pocăinţei, cât şi cele bune care au fost anulate prin păcate grele, nu vor fi amintite" - § *Teologia dogmatică şi simbolică*, vol.II, p.939), astfel că starea postumă diferă de la suflet la suflet, existând felurite trepte ale fericirii sau ale damnării. Răsplata sau pedeapsa primite prin judecata particulară nu sunt însă nici complete, nici definitive (v.*Mărturisirea Ortodoxă*, 1, LXIII; ed.cit., pp.72-73), căci încă nu sunt date întregii naturi umane (suflet şi trup), ci numai sufletului. Pe de altă parte, starea celor mai puţin păcătoşi mai poate fi modificată spre bine până la Judecata din urmă, nu în mod direct, prin ei înşişi, dar prin *consecinţele în timp* ale celor săvârşite sau rostite cândva, precum şi prin *rugăciunile de pomenire* ale celor rămaşi în viaţă. *Omul în ansamblul său* va primi "sentinţa" completă şi definitivă abia la Judecata de apoi. Prin urmare, starea în care sufletele despărţite de trup aşteaptă învierea şi Judecata cea mare este doar o stare *relativă*, un fel de preludiu al vieţii veşnice *absolute*.

Spre deosebire de ortodocşi, romano-catolicii exagerează importanţa judecăţii particulare (făcând aproape de prisos judecata universală), în vreme ce protestanţii (şi neo-protestanţii) exagerează importanţa judecăţii universale (ajungând până la a nega existenţa judecăţii particulare). Este adevărat că romano-catolicii, prin învăţătura despre existenţa "Purgatoriului" (fără temeiuri scripturistice şi tradiţionale), ar părea să contrazică afirmaţia de mai sus. Ei nu fac însă decât să cârpească o sminteală cu o altă sminteală (asupra căreia vom reveni)!

Dogma ortodoxă a judecăţii particulare se întemeiază deopotrivă pe Sf.Scriptură (a se vedea LUCA 16, 19-31 sau EVREI 9, 27) şi pe Sf.Tradiţie, dar la ea conduce firesc şi dreapta socotinţă a minţii omeneşti (cum se arată şi în § *Teol.dogm.şi simb.*, vol.II, pp.941-942). Revelaţia atestă judecata particulară, dar nu prea dă amănunte în legătură cu ea. S-au exprimat însă anumite *opinii teologice*, fără caracter dogmatic deci, cu privire la modul cum aceasta ar decurge. Judecătorul este Hristos Însuşi, asistat de îngerii cei buni (care caută a apăra sufletul), dar şi de îngerii cei răi (care caută a-l învinovăţi). După trecerea printr-un număr oarecare de "vămi", sufletul este încredinţat fie unora, fie celorlalţi, după cum a fost găsit drept sau păcătos. S-a avansat şi ideea că judecata particulară ar putea fi doar un simplu act al conştiinţei omeneşti, ceea ce rămâne însă mai puţin probabil, neavând nici o întemeiere scripturistică, ci doar baze speculative, etico-filosofice. Cert este - şi acesta rămâne lucrul cu adevărat important pentru noi - că fiecare va fi judecat după conştiinţa şi după legea sa, cu toată dreptatea, căci Dumnezeu nu poate fi, cu nimeni şi în nici un chip, nedrept.

În ce-i priveşte pe *păgânii* de dinainte şi de după Hristos, ca şi pe *pruncii morţi fără botez*, nu putem şti exact în ce chip procedează Dumnezeu cu ei. Dar, iarăşi, nu ne putem îndoi că El îi judecă pe toţi după dreptate. Biserica nu s-a pronunţat definitiv în privinţa acestora. "Numai Dumnezeu ştie", scrie Hr.Andruţos în *Dogmatica* sa (trad.rom.cit., p.441). Iar Serghei Bulgakov afirmă că "Biserica nu judecă destinul celor ce nu-i aparţin..." (*Ortodoxia*, trad.rom.cit., ed.1994, p.185; totuşi întreg capitolul respectiv al sintezei lui S.Bulgakov trebuie citit cu o oarecare prudenţă).

"Morţii" noştri continuă deci să trăiască, în mod real, cu sufletele lor, în taina vieţii de dincolo de mormânt. Din unele expresii frecvente în limbajul bisericesc, dar şi în cel laic, precum "cei mai dinainte adormiţi", "în loc de odihnă", "odihna cea veşnică", "somnul de veci" etc., noi nu trebuie să scoatem cumva încheierea naivă că viaţa de dincolo ar fi doar o stare de "somn" sau de inactivitate totală, căci o asemenea concluzie ar fi potrivnică atât Revelaţiei, cât şi dreptei cugetări (nefiind în firea sufletului să fie total inactiv). Expresiile respective, mai mult sau mai puţin legitime, se referă fie la "odihna" sau "somnul" trupului întors în pământ, fie la încetarea activităţii practice de mântuire, la care ne-am referit mai înainte (separându-se de trup, sufletul nu-şi mai poate lucra el însuşi mântuirea, "odihnindu-se" de încercările, ostenelile şi patimile cărnii). Dar nu poate fi îndoială că sufletul continuă să-şi exercite *funcţiile sale proprii*, în plinătatea conştiinţei şi a voinţei, probabil chiar într-o măsură superioară celei pământeşti (a se vedea I CORINTENI 13, 12). Dincolo de mormânt, persoana trebuie să-şi urmeze viaţa în direcţia pe care şi-a asumat-o încă de dincoace. "Viaţa pământească este timpul semănatului, iar viaţa de după moarte este timpul secerişului". Modul în care petrec sufletele drepţilor se numeşte *rai* ("paradis", în limbajul apusean), iar cel în care petrec sufletele păcătoşilor poartă numele de *iad* ("infern", la catolici şi protestanţi). Acestea nu reprezintă atât nişte locuri, cât nişte *stări*, chiar dacă, bunăoară, Ecteniа morţilor numeşte metaforic raiul "loc luminat, loc de verdeaţă, loc de odihnă, de unde au fugit durerea, întristarea şi suspinarea". Noţiunile curente de spaţialitate nu se pot potrivi pentru "lumea de dincolo" ("dincolo" însemnând tocmai în afara spaţiului şi timpului terestru). Ne folosim totuşi de ele numai pentru a putea aproxima, pe înţelesul celor mulţi, aceste realităţi mai presus de înţelegerea noastră actuală. Nu ne vom grăbi însă să şi credem că raiul este în mod concret chiar în cer, iar iadul undeva în străfundurile pământului, aşa cum nu putem accepta că Dumnezeu ar fi, în mod real, un bătrân cu barbă albă sau că moartea ar fi, efectiv, un schelet înarmat cu o coasă! Nu trebuie să confundăm *reprezentările* antropomorfice mitico-populare cu adevărurile dogmatice! Şi chiar de s-ar putea spune despre rai sau despre iad că sunt acolo sau acolo, aceasta tot nu ne-ar fi de nici un folos. "Să nu căutăm *unde* este iadul, ci să căutăm mai degrabă a ne feri de el!", ne sfătuieşte Sf.Ioan Gură-de-Aur (Omilia 31 la *Romani*, 5; P.G.60, 674). Şi în altă parte zice tot el: "Închipuieşte-ţi condiţia vieţii celeilalte atâta cât se poate închipui, căci spre a face aceasta cum se cade neîndestulător este cuvântul omenesc!" (*Cuvânt către Teodor cel căzut*, I, 11; P.G.47, 291). Pare îndeobşte limpede (şi Biserica învaţă ca atare) că sufletele ajunse după moarte în starea paradisiacă sunt eliberate de necazuri, se bucură de tainice daruri duhovniceşti, trăiesc în comuniune mistică cu Mântuitorul, cu îngerii şi cu sfinţii, văzând însăşi "faţa" lui Dumnezeu (MATEI 5, 8), după gradul de sfinţenie în care se află fiecare. Cât despre sufletele ajunse după moarte în starea infernală, acestea stau în tovărăşia stearpă a duhurilor necurate (II PETRU 2, 4), în suferinţe spirituale şi în remuşcări cumplite, în întuneric şi în neiubire (Dostoievski, în *Fraţii Karamazov*, defineşte iadul drept "suferinţa de a nu a mai putea iubi"). Însă atât fericirea sufletelor "din rai", cât şi chinul sufletelor "din iad" nu au, deocamdată, decât caracter parţial, până la recăpătarea trupurilor prin înviere şi *înveşnicirea* fiecăruia într-o stare sau alta, în urma Judecăţii de apoi.

Întorcându-ne pentru o clipă la dogma romano-catolică despre "Purgatoriu" (ca *stare intermediară* între "Infern" şi "Paradis"), teorie respinsă nu doar de ortodocşi, dar şi de protestanţi, ea nu poate fi acceptată nici măcar ca opinie teologică, de vreme ce nu se bazează pe altceva decât pe răstălmăcirea grosolană a unor locuri scripturistice (mai ales I CORINTENI 3, 11-15). Numele de "purgatoriu" a fost derivat de la verbul latinesc purgo,-are ("a curăţi"); ar fi vorba, aşadar, de o curăţire sau purificare a sufletelor după moarte, prin pedepse temporale, de unele păcate nu tocmai grele, devenind astfel apte de a intra oarecând în cer (în urma Marii Judecăţi, când "Purgatoriul" ar urma să fie lichidat). Această curăţire postumă s-ar face prin foc. Numai că, lăsând la o parte dificultăţile dogmatice ale teoriei, trebuie spus că ea este dăunătoare mai cu seamă din punct de vedere moral, ducând fie la nepăsare, fie la slăbirea exigenţei faţă de sine, ca de altfel şi mai vechea teorie a "apocatastazei" (lansată de Origen, după care mântuirea va fi generală, incluzându-l până şi pe diavol!). Teoria "Purgatoriului" stă în legătură şi cu alte învăţături greşite ale romano-catolicismului, perpetuate până astăzi de pseudo-tradiţia apuseană, cum ar fi cea despre "satisfacţie" sau cea despre "indulgenţe". (A se vedea, pentru aceste probleme, dar şi pentru celelalte devieri sau "aventuri" dogmatice ale catolicismului, cartea publicată în 1993 de către Preasfinţitul Photios, Arhimandritul Philarète şi Părintele Patric - creştini ortodocşi din Franţa, aparţinând orientării "stiliste" - sub titlul *Noul catehism catolic contra credinţei Sfinţilor Părinţi. Un răspuns ortodox*; tradusă în româneşte, cartea a apărut de curând la Editura "Deisis" din Sibiu).

(va urma)

Vasile A.MARIAN

Termeni ebraici folosiţi în cultul creştin: OSANA

Forma originară a acestui cuvânt este *hoşiana* şi derivă de la un verb care înseamnă "a se grăbi". La acest radical s-a adăugat sufixul *-na*, care înseamnă "te rog". Septuaginta redă pe *osana* prin "Doamne miluieşte!". Sf.Ioan Gură-de-Aur îl traduce cu "mântuire" sau strigare de bucurie, de biruinţă.

Osana este un cuvânt trecut din textele biblice în cântările noastre religioase; se întâlneşte în toate Evangheliile şi în mulţi psalmi. El înseamnă o invocare de ajutor adresată lui Dumnezeu. Iată-l în Evanghelia după Matei (21, 9), în textul împrumutat din Cartea Psalmilor (117,25): "Iar norodele, cele ce mergeau înainte şi cele ce veneau pe urmă, strigau: *Osana*! Fiul lui David! *Osana* întru cei de sus!", cuvântul însemnând aici: "Dă mântuire!", dar şi o urare în sensul de "Trăiască mai marele nostru, trăiască cel ce vine întru numele Domnului!".

Cu aceste cuvinte a fost întâmpinat Iisus la intrarea în Ierusalim (de Florii), de unde se vede că, în serviciul cultului divin creştin, termenul *Osana* şi-a păstrat semnificaţia biblică.

Îl auzim curent la Sfânta Liturghie, când strana cântă urarea Serafimilor: "Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot!... *Osana* întru cei de sus!".

În epoca Vechiului Testament era datina ca, la sărbătoarea "colibelor", să se cânte urarea *Osana*; în ziua cea din urmă a sărbătorii (ziua a şaptea) se numea "*osana* cea mare"; această sărbătoare era o manifestare a bucuriei că evreii au scăpat din robia Egiptului şi din pustiul arabic.

De asemenea, cu cuvântul *osana* îi întâmpinau evreii pe oamenii lor reprezentativi, arătându-le o stimă deosebită.

Şi în limba română curentă cuvântul, mai ales la plural, se întrebuinţează ca exclamaţie, ovaţie de laudă. Auzim despre câte cineva că a fost primit cu "osanale", adică cu aclamaţii, cu aplauze puternice. Apelativul *osana*, în creştinism, este un reflex al măririi lui Dumnezeu şi exprimă ideea că Dumnezeu poate împărtăşi graţiile Sale celui care Îl invocă. E aici convingerea că Dumnezeu se ocupă de om, cu care se află în comuniune prin credinţă; şi astfel *osana* este mai mult decât un cuvânt, devenind expresia unei *realităţi* în care omul spune: "Mântuieşte-mă, Doamne! Căci robul Tău crede în Tine!".

Nicu CRĂCEA

Curs elementar de religie creştină (XLII)

ULUITOAREA CONVERTIRE

În ultimii ani, în special, între 1970 şi prezent, numărul Evreilor din Statele Unite convertiţi la creştinism a crescut de la circa 1.000 persoane la 140.000. În felul acesta, în ultimii 20 de ani au fost convertiţi de 140 ori mai mulţi Evrei decât în cei 400 ani de la stabilirea lor mai masivă în USA. Această scurgere de persoane umane de la iudaism spre creştinism a alarmat comunitatea evreiască şi a determinat apariţia unei puternice organizaţii, **EVREII PENTRU IUDAISM**, care are misiunea de a împiedica această convertire tot mai periculoasă pentru conceptul evreiesc de popor ales.

"Saule, Saule, de ce Mă prigoneşti?"

Evreii care oscilează între creştinism şi iudaism, sau care serbează Hanuka, dar îşi fac şi pom de Crăciun sunt cu mult mai numeroşi decât cei care se declară creştini. Numărul acestor Evrei este de aproape un milion şi jumătate; circa 700.000 se declară ataşaţi de creştinism, nu merg la sinagogă decât o dată sau de două ori pe an şi cam tot de atâtea ori, sau chiar mai des, la bisericile creştine. Ceilalţi se consideră Evrei prin cultură şi etnicitate şi nu prin religie. Ambele categorii sunt considerate de comunitatea evreiască drept pierdute pentru iudaism.

Şi noi, şi Evreii ne punem întrebarea ce se întâmplă cu aceşti oameni care îşi părăsesc grupurile cărora le aparţin pentru a se ataşa, mai lent sau mai rapid, altor grupe cu cultură şi spiritualitate diferită? Fără îndoială că există o anchiloză a iudaismului care nu mai satisface dorinţa mistică şi de cunoaştere a omului modern, a Evreului contemporan şi conceptul de popor ales începe să devină iritant pentru mulţi Evrei. În al doilea rând, aspectul tot mai închis al societăţii iudaice, exclusivismul tot mai accentuat pe care această societate l-a adoptat, în special după înfiinţarea statului Israel, duce la anchiloză şi la abandonarea acestui tip de societate.

Să ne întoarcem puţin la Bergson, filosof francez de origine evreiască, mort în 1941 şi care vorbeşte, în LES DEUX SOURCES DE LA MORALE ET DE LA RELIGION, despre "morala închisă" şi "morala deschisă", ca şi despre "religia statică" şi cea "dinamică". Morala statică, spune el, este un conformism pur, ea se prezintă ca o colecţie de imperative impersonale şi raţionale. "Morala deschisă este un elan de creaţie a binelui şi ia corp în eroi şi în sfinţi care devin modelele noastre pe calea progresului moral infinit.

Religia statică, asemenea moralei închise, se circumscrie pe ea însăşi în rituri şi habitudini. Religia dinamică este credinţa în "Infinitul" prezent în noi şi care ne cere să făptuim.

Toţi contemporanii au recunoscut în aceste opoziţii, polii celor două morale şi ai celor două religii: iudaismul şi creştinismul. Pentru noi, cei care trăim fenomenul de extindere a creştinismului şi de "uscare" a iudaismului, este uşor să recunoaştem aspectul închis al societăţii iudaice şi al moralei ei, ca şi aspectul deschis al creştinismului, dinamismul lui, prezenţa martirilor şi a eroilor creştini care ne atrag spre cele de sus.

Grupul EVREII PENTRU IUDAISM afirmă că cei care trec la creştinism aparţin, în cea mai mare măsură, laxismului religios şi moral al celor care refuză să se supună disciplinei iudaice şi caută nonconformismul creştin. Pe de altă parte, cei care trec la creştinism spun că numai în religia creştină au găsit o relaţie directă şi personală cu Dumnezeu, prin Iisus Hristos, relaţie pe care nici un Iudeu nu o poate realiza în mozaism, din cauza raportului de păcat şi răzbunare divină pe care iudaismul îl proclamă ca singura relaţie posibilă cu Dumnezeu.

Fiecare Evreu care citeşte Biblia creştină şi are o anumită aprehensiune pentru iubirea nediscriminatorie a semenului său, este şocat de profunzimea cuvintelor lui Iisus şi se simte eliberat de frică şi constrângere. Iudaismul este gol de semnificaţii spirituale, spun unii din aceşti convertiţi. Lor li se pare că iudaismul este nebulos şi lipsit de spiritualitate. Aceste afirmaţii nu sunt deloc noi pentru creştini. Ştim acest lucru de la Mântuitorul care i-a numit pe Evrei lipsiţi de umilinţă, iar pilda Vameşului şi a Fariseului este ilustrativă în acest sens. Mândria lor de a da zeciuială, de a posti şi a face milostenie la răspântii ca să fie văzuţi de oameni este moartea lor spirituală.

Pe de altă parte, caracterul închis al societăţii iudaice, care nu admite străinii convertiţi la mozaism şi nu consideră Evrei nici măcar pe copiii născuţi din căsătorii mixte, în caz că mama nu a fost evreică, determină pe unii Evrei să se simtă ca într-un fel de cuşcă spirituală foarte inconfortabilă pentru sufletul uman. Acest exclusivism nu este o caracteristică nouă a societăţii iudaice, care devine tot mai politizată după înfiinţarea Israelului, ci ea a constituit trăsătura dominantă a mozaismului încă din vechime. Moise a interzis, sub pedeapsa cu moartea, orice încuscrire cu străinii (Deuteronom, 7: 3-4) şi alungă pe străini şi pe străinele căsătorite cu Evrei.

După întoarcerea din robia babilonică, Neemia face acelaşi lucru: alungă soţiile străine şi pe copiii născuţi din ele, iar pe cei căsătoriţi cu străine îi îndepărtează din funcţii. (Vezi NEEMIA, 13: 23-28). De altfel, referindu-se la aceste excluderi din sânul poporului evreu, Neemia încheie:

"Astfel i-am curăţit eu de toţi străinii şi am pus rânduială preoţilor şi leviţilor, fiecăruia după slujba lui". (Idem vers.30).

În ceea ce priveşte afirmaţia grupului "Evreii pentru Iudaism" că numai cei laxi părăsesc iudaismul, nu este total adevărată: o serie întreagă de persoane din familii foarte bigote şi chiar fii de rabini au părăsit iudaismul pentru creştinism.

Iudaismul se simte tot mai ameninţat de aceste dezertări. Oameni simpli şi intelectuali, săraci şi bogaţi, religioşi şi mai puţin religioşi, părăsesc mozaismul pentru că, citind Biblia creştină, au înţeles că legea veche nu mântuie pe nimeni şi că numai sângele lui Hristos este cel ce ne salvează. Acest număr de convertiţi prin citire şi evanghelizare este aproape dublat prin căsătoriile mixte cu creştini(e). Mult mai puţini din cei căsătoriţi astfel trec la iudaism. Majoritatea devin creştini. Îngrijorarea comunităţii iudaice este cea mai bună dovadă că numărul convertiţilor la creştinism este din ce în ce mai mare. Înfiinţarea organizaţiei EVREII PENTRU IUDAISM (Jews for Judaism), pe lângă celelalte grupuri de presiune morală şi chiar materială a celor care trec la creştinism, are ca scop apropierea personală de fiecare convertit pentru a-i cerceta motivele părăsirii iudaismului şi a-i demonstra valoarea legii lui Moisi şi "frauda" făcută de preoţii şi predicatorii creştini pentru a-i converti.

Rabinul TOVIA SINGER, Preşedintele organizaţiei stabilite la New York şi apoi extinse în mare parte a Americii, ca şi diferiţi profesori universitari, rabini şi învăţători de lege abordează pe cei convertiţi şi le strecoară cărţi sau casete conţinând "adevărata" interpretare a locurilor profetice despre Mesia, din Vechiul Testament, texte care sunt "speculate" de creştini pentru a dovedi că în Iisus, profeţiile Vechiului Testament se împlinesc. Ei atacă, în special, mişcarea EVREII MESIANICI, care demonstrează că împăcarea dintre iudaism şi creştinism este posibilă, prin acceptarea lui Iisus. Aceste grupuri mesianice se înmulţesc rapid printre Evrei. În 1974 erau numai 14 astfel de congregaţii în SUA, acum sunt peste 160, toate ţintind convertirea Evreilor. Unul dintre cei mai activi în aceste convertiri este pastorul Richard Wurmbrandt, evreu-român trecut la luteranism, care a stat în închisoare în România şi acum predică peste tot, organizaţia lui extinzându-se în multe ţări, inclusiv Africa, India, etc.

Acum câţiva ani, Pastorul Wurmbrandt îmi povestea că a călătorit în acelaşi vagon cu un rabin, cu care a început o discuţie despre Hristos. După mai multe contraziceri, au ajuns şi la dispute mai personale. Rabinul i-a contestat calitatea de evreu. "De ce?", a întrebat Wurmbrandt. "Pentru că te-ai făcut creştin".

-Acesta nu este un motiv suficient, a ripostat pastorul. Neam din neamul meu au fost Evrei şi am rămas Evrei. Credeţi, domnule rabin, că Marx, Engels şi ceilalţi Evrei care au adus în lume comunismul, au făcut parte din grupuri sataniste, au ucis, au distrus popoare sunt Evrei şi eu nu? "Da, a fost răspunsul. Câtă vreme ei nu au părăsit iudaismul, rămân Evrei''.

Când o societate sau o grupare religioasă gândeşte aşa de exclusivist, este firesc să înceapă să fie bolnavă, cum o numeşte Bergson. În realitate, pentru salvarea omenirii nu există altă cale decât creştinismul. Acest adevăr nu este valabil numai pentru Evrei, ci pentru noi toţi. Din ce în ce mai mult se aleg creştinii de necreştini, cei buni de cei răi, fiii luminii de fiii întunericului. Iudaismul este asemenea candelelor fecioarelor nebune. Lumina lor ţine cât lumina fizică a lumii. La venirea mirelui, candelele lor sunt stinse, pe când cele ale fecioarelor înţelepte luminează.

Să nu ne găsească sfârşitul cu candelele stinse şi să nu fie pentru noi cuvântul final al Domnului: "Adevărat vă spun vouă, nu vă cunosc pe voi".

Pr.Gheorghe CALCIU

DIABOLIZAREA ROMÂNISMULUI

Când cineva încearcă să-i facă altcuiva un bine şi este refuzat, nu în cine ştie ce zone abisale trebuie să căutăm explicaţiile acestui fapt, ci în unele mai concrete: ori cel căruia îi este destinat binele este mazochist şi-i place să se complacă în starea în care se află, ori este imatur (ca vârstă sau ca prag al normalităţii), fiind astfel necesar ca altcineva să decidă pentru el; ori, în fine, este şi matur, şi capabil de discernământ, iar atunci înseamnă că "binele" cu care este ademenit nu reprezintă, pentru el, un bine.

Aceste reflexii abrupte mi-au fost stârnite de următoarele consideraţii pe care le-am întâlnit într-o carte ce a făcut multă vâlvă în ultima vreme (*Cerul văzut prin lentilă* de H.R.Patapievici): acestuia. Căci acest "bine" nu poate fi făcut decât în virtutea unei serii de afirmaţii apodictice cu privire la istoria şi la fiinţa poporului român, care conduc, inevitabil, la ideea schimbării substanţei acestuia. Să le luăm pe rând. Facerea "binelui" impune următoarea serie de afirmaţii apodictice:

1. ISTORIA NOASTRĂ ESTE O SUITĂ DE EŞECURI (*id est*: românul este incapabil de istorie; trebuie ca altcineva s-o facă - eventual cei 15%). Istoria românească (se înţelege, până când masoneria ne-a scos la lumina istoriei) este o lungă perioadă de "muţenie, letargie şi beznă", întreruptă doar de invazii succesive (p.106-114). Geto-dacii ne-ar fi lăsat moştenire doar două însuşiri: "încăpăţânarea tenace" (care s-a perpetuat până astăzi în "naţionaliştii extremişti", refractari "binelui" masonic) şi însuşirea lamentabilă de a ne "îmbrăţişa călăul".

2. ROMÂNITATEA ESTE O FICŢIUNE (*id est*: poate fi oricând schimbată). Românitatea nu ar putea fi "ceva substanţial, o esenţă cu o haecceitate proprie", sau o "substanţă" cu formulă eternă. "Eterne sunt popoarele lipsite de expresie politică, iar exaltarea ţărăniei noastre, în dauna modernităţii, ne îmbrânceşte, vrând-nevrând, în hrubele sufletului nostru letargic".

3. ONTOLOGIILE AUTORILOR CULŢI SUNT FANTEZISTE (*id est*: ne putem da, sau alţii ne pot da, orice determinaţii). "Încercarea de a abilita un autohtonism imemorial cu mijloacele teoretice cele mai prizate" n-ar fi decât o replică dată "neîmplinirilor propriei noastre istorii", istorie pasibilă de a fi "îndelung psihanalizată": "Este vorba de compensarea sentimentului de carenţă prin postularea unei esenţe tari a ceea ce părea să lipsească: românitatea care transcende triumfal timpul şi îşi bate joc de aspectul terren al istoriei care, ea, a pus-o mereu, pe românitate, la periferie. Desigur, această tehnică a revanşei este bovarică în cel mai înalt grad". Autorii acestui "hagialâc" cu pretenţia "aburoasei metafizici", ai acestei "enorme literaturi incompetente şi encomiastice", ai acestei "trâncăneli inconsistente", se numesc: Eminescu, Pârvan, Nae Ionescu, Iorga, Lucian Blaga, M.Vulcănescu, Dan Botta, Anton Dumitriu, O.Goga, C.Noica şi lista ar putea continua.

4. IMAGINEA ŢĂRANULUI ESTE FETIŞIZATĂ (*id est*: surparea temeliei fiinţei noastre comune). Intelectualii, începând cu jumătatea sec.XIX, ar fi dat "ţărăniei definiţiile unei erudiţii metafizice improprii", substituind ţăranul adevărat cu o fiinţă culturală de fantezie. El n-ar fi depozitarul spiritualităţii şi al tradiţiilor noastre, ci un fetiş datorat "neputinţelor noastre".

5. ORTODOXIA ESTE O EROARE DE OPŢIUNE (*id est*: ne putem alege sau ni se poate impune orice altă identitate confesională). Întotdeauna intelectualii masonizaţi au privit Ortodoxia ca pe o "opţiune". Greşită, se înţelege. Este aici dovada nu numai a ignoranţei, ci şi a prostiei. Căci, din orice istorie religioasă decentă, se poate afla că *in illo tempore* nu se *alegea* religia ca la ruleta modernă, ci că, de pildă, cele două părţi ale Europei dezunite au urmat fiecare, cum au crezut de cuviinţă, creşterea credinţei creştine: Apusul către realizarea Împărăţiei lui Dumnezeu aici, pe pământ, prin bunăstare şi expansiune teritorială, iar Răsăritul către împlinirea lăuntrică, prin realizarea Împărăţiei în sufletul credincios ului. Nu este locul să discutăm aici care dintre ele a urmat litera sau spiritul Evangheliei şi care nu...

Prin urmare, identitatea noastră fiind alta, şi modelele noastre reprezentative ar fi altele: nu Satul este *toposul* nostru specific, ci mahalaua; nu cei pe care i-am numit mai sus sunt reprezentanţii autorizaţi ai conceptualizării românismului, ci unii ca Al.George şi H.H.Stahl; nu "Moriţa" reprezintă cel mai fidel românismul, ci "De ce bat clopotele, Mitică?", de unde se vede că a fi român înseamnă "delirul politic, sexul şi băşcălia"...

PARADIGMA SCHIMBĂRII

Dacă aceasta din urmă este identitatea noastră, ea trebuie negreşit schimbată. Retorica schimbării este un loc comun al contemporaneităţii, dar e departe de a-i fi specifică: lumea nu a dus niciodată lipsă de reformatori şi istoria arată ca un vast laborator de experimente. Limitându-ne la materialul pe care nu-l oferă cartea de la care am pornit, aş vrea să spun că pledoaria ei pentru schimbare îmi pare de două ori suspectă: 1. pentru că precede capitolele destinate cercetării identităţii româneşti; deci schimbarea nu este un imperativ al decepţiei pe care această identitate alterată ar fi născut-o în observatorul ei, ci funcţionează ca un apriorism; prin urmare, nu este o exigenţă dedusă din nişte constatări, ci este o exigenţă impusă din raţiuni exterioare; 2. pentru că paradigma schimbării prezintă o analogie suspectă cu ideologia *new-age*-istă care, după cum se ştie, se întrepătrunde armonic şi se completează cu cea a francmasoneriei. Iată, de pildă, chipul lumii de azi în care pulsează frenetic elementele *new-age*-iste: contestarea particularităţilor regionale, contestarea ierarhiilor până la ura contra *establishmentului* ("închinarea bigotă la instituţiile zise fundamentale: Armata, SRI, Biserica etc."), cultul toleranţei, denunţarea fanatismului, a barierelor confesionale, a fundamentalismului, a obedienţei şi supuşeniei, ideea zidirii civice, elogiul ludicului şi al uşurătăţii, al erotismului şi al hedonismului ("sexul incert este primul pas spre o personalitate schimbată"!), ocrotirea minorităţilor (cu deosebire a celor sexuale), elogiul statalităţii globale şi al redistribuirii puterii - obsesie tipic francmasonică - având cinstea unui întreg capitol, sub aparenţa unei nevinovate cronici la cartea lui Artur C.Clarke, *Sfârşitul copilăriei* (se poate observa subtilitatea trimiterii la "imaturitatea" noastră ca popor, despre care vorbeam la început, şi exigenţa încheierii acestei "copilării"). Agenţii schimbării ar fi Overlorzii, "fiinţe întrebuinţate ca agenţi de inginerie planetară către un tip de existenţă care transcende localizarea şi durata", un fel de supraoameni (un citat din Nietzche precede articolul, iar un alt text îi este dedicat în întregime, sub titlul "Eşecul aurorei" -un alt simbol *new-age*-ist, având drept corespondent *Auroville*, "oraşul zorilor", sau "al omului viitorului", înălţat sub protectorat UNESCO, în SUA) care impun calea schimbării (cei 15%!) după cum urmează: "impun pacea mondială, eficacitatea extremă a economiei şi, deci, prosperitatea universală, înfiinţarea Statului mondial etc."...

"Noua oicumenă" - de natură francmasonică - se obţine prin ştergerea diferenţelor confesionale ("nu mă refer la vreo ramură teologică confesională anume", scrie răspicat autorul) şi înlocuirea lor cu o religiozitate difuză, mai "tolerantă" şi mai "democratică", fără sensul sacrului: "Noua oicumenă, născută mai puţin împotriva valorilor pompieristice, cât în consecinţa noului sentiment al plenitudinii vieţii, s-a făcut alături de Europa pedanţilor şi în dispreţul culturii oficiale (...) Această nouă cultură a mediilor de comunicare nu este o subcultură, ci reflectă ceva extrem de profund din fiinţa noastră, şi anume un nou mod de a fi viu". Felul în care creştinismul este integrat viziunii holistice şi reinterpretat în viziune universalist-religioasă apare greu de consecinţe. Aceleaşi ispite holistice (de a integra contrariile într-o mişcare unificatoare) par a i se subsuma şi unele afirmaţii relativ obscure, în

(continuare în pag. 11)

Dora VRÂNCEANU

"BINELE" MASONIC ŞI ÎNCĂPĂŢÂNAREA ROMÂNEASCĂ

JEFUITORII

sau racila gravă a vremurilor noastre: speculanții financiari

-Niculae GHIOAGĂ-

"Filantropul" G.SOROS

"Vițelului de aur" nu-i poți aduce ofrandă decât lingouri, de aur bine-nțeles. G. Soros cu a doua lui soție, cu 26 de ani mai tânără ca el.

Printre duzina de rechini mari care, de la un cap la celălalt al pământului, nu se ocupă decât cu specula financiară și bursieră internațională merită să citâm pe George Soros, cunoscut la noi în țară datorită fundației care-i poartă numele. (N.B. el a mai creat fundații și în alte țări din Europa centrală și de Est).

Israelit, născut la Budapesta în 1930, Soros a fugit din Ungaria în timpul revoluției din 1956.

După unele peregrinări în Europa de Vest, ajunge în USA, singurul loc - după propriile lui declarații - unde se poate face cu rapiditate avere dacă slujești cu religiozitate biblică "Vițelul de aur" în templul de la Wall Street, am adăuga noi.

Soros *se denumește*, el însuși, *speculator financiar*. Am aflat, mai sus, în ce constă această nobilă meserie.

Pentru înformarea cititorilor merită citate câteva "fapte de arme" semnificative, ale "filantropului" nostru.

În lumea interlopă a marilor speculanți financiari internaționali, Soros devine o statură majoră în zilele lui "Octombrie negru", cele câteva zile denumite astfel din cauza "Krach"-ului bursier și financiar - cauzat de speculă - din Octombrie 1987 la bursa din Wall Street. Economia occidentală s-a găsit, atunci, nu departe de catastrofa bursieră americană din 1929 care a distrus o bună parte a economiei occidentale pentru mulți ani.

Cu această ocazie Soros și-a permis luxul să piardă 800.000.000 de dolari fără să dea faliment, ca alții. În tagma speculanților, stima față de Dl. Soros a crescut în proporție cu pierderea suferită, adică nul. Cota lui de credit pe piața internațională a crescut în consecință.

În 1992, tot prin speculații, Soros și gașca lui au obligat Italia să devalueze lira cu 50% și Anglia să devalueze livra cu 20% (!!) ceea ce a provocat ieșirea acestor două țări din SMR (sistemul monetar european) provocându-le, cu această ocazie, pierderi financiare și economice, apreciate de specialiști la 4-5 miliarde de dolari. Operația asta i-a procurat lui Soros un beneficiu de 1,5 miliarde de dolari.

Este știut că stabilitatea devizelor pe piața internațională este unul din parametrii principali ai dezvoltării comerțului între state. În epoca de astăzi, când numai Europa de Vest are cca.25.000.000 șomeri și asistați social, orice atac împotriva capacității de producție a vreunuia din statele ce o compun este pur și simplu o crimă contra umanității.

Sâmbătă 14 August 1993, tolănit pe un transat în grădina vilei lui din Long Island, Soros declară, printre altele, foarte peremptoriu pe ecranele televiziunii franceze: "Francul francez este supraevaluat; luni el nu va mai exista!?!" (N.B. Soros pregătise atacul contra francului pentru Luni 16 August).

Ghionionul lui Soros a fost numai orgoliul lui nemăsurat, care-l făcea să creadă că el singur poate decide soarta unei țări, în speță Franța. Aflând de declarațiile lui Soros, Primul ministru E.Balladur s-a înțeles, în aceeași zi, cu Cancelarul german H.Köhl să schimbe o singură dispoziție esențială a SME-ului și astfel francul francez a fost salvat de la o devaluare extrem de dăunătoare pentru economia franceză. Această înțelegere, însă, nu a fost adusă la cunoștința publicului decât luni 16 August, în ziua în care trebuia să aibă loc atacul împotriva francului francez.

Se pare (după informațiile date de concurenții lui) că în afacerea asta Soros a pierdut multe sute de milioane de dolari; dar ce contează, balta (mai bine zis mocirla) are pește.

Am pomenit mai sus specula împotriva materiilor prime. Bine'nțeles Soros este unul din inițiatorii acesteia. Acum câteva luni a cumpărat "a terme" (în franceză, un termen tehnic care indică o cumpărare asemănătoare cu jocul de ruletă într-un cazinou!) 60.000 tone de cafea, pe hârtie, fără să vadă nici măcar o singură boabă de cafea. De la data "cumpărării" acestor zeci de mii de tone și până la vânzarea lor, de curând, cafeaua a crescut pe piața internațională cu 133%. Calculul beneficiului realizat cu această speculație este ușor de făcut.

Venitul lui Soros în 1993 a fost 1.200.000.000 de dolari.

În 1994 el a câștigat, numai la bursa de la New York, 140.000 dolari/oră.

După prezentarea "profesională" a personajului să trecem la "filantropul" G.Soros.

Una din dispozițiile legii privind impozitul pe venit în USA permite oricărui contribuabil să facă donație - instituțiilor sau fundațiilor de binefacere - 50% din impozitul pe venit datorat fiscului în cursul unui an.

Deci "filantropul" G.Soros finanțează așa-zisele fundații ale lui cu banii fiscului american, fără să scoată nici un cent din buzunarul lui. Genial! Nu?

Cum, din nefericire, Soros câștigă foarte mulți bani - numai cu matrapazlâcuri "legale" - sumele disponibile pentru "actele de binefacere" sunt și ele importante.

În concluzie ne punem întrebarea: oare acești bani murdari, adunați în dauna a milioane de indivizi, pot ei aduce fericirea altora? Dacă mai crezi într-o oarecare etică ești înclinat să spui NU.

Documentație: în afară de propriile declarații ale lui Soros, "Paris-Match" nr.2310, "Le Point" nr.1136 și 1137, Televiziunea franceză ș.a.

(Articol preluat din *Cuvântul Românesc*, anul 21, nr. 226, aprilie 1995)

"BINELE" MASONIC ŞI ÎNCĂPĂȚÎNAREA ROMÂNEASCĂ

(urmare din pag. 10)

vădită contradicție cu Evenghelia, cum ar fi aceasta: "În fapt, mie mi se pare că dogma hristologică <<două naturi - o singură persoană>> nu permite erijarea unei opoziții *teologice* între individualitate și persoană", ca și poziția care face din creștinism un nesecat izvor al cunoștințelor omenești: "criteriul decisiv nu este devoțiunea populară și nici frecvența sfinților (...), ci capacitatea acestei lumi de a se mai hrăni din aporiile (!) revelației creștine", ceea ce ne duce la gnosticism sau neo-gnosticism și nicidecum de creștinism. Dintr-o altă perspectivă, care vrea să pună în valoare tipul de acțiune al creștinismului și diferența specifică față de islam, îi sunt atribuite creștinismului "modele intuitiv-geometrice" pentru a ilustra modul acestuia de acțiune: "dacă islamul generează identici, creștinismul își reproduce substanța prin crearea de autosimilari", ceea ce ne trimite cu gândul la teoria holistică a *matricei S*, conform căreia toate din jur sunt modele dinamice care trec necontenit unele într-altele și vădesc dependențe și condiționări ontologice față de "totalitate". Îi trimitem pe amatori la imensa literatură de specialitate din fizica modernă care urmărește reunirea tehnicii cuantelor și a teoriei relativității într-o unică teorie cu aplicabilitate universală. Și poate că nu e lipsit de interes să amintim aici că fizician, ca și autorul cărții pe care o discutăm, este și Fritjof Capra, autorul *viziunii sistemice new-age-iste*, al concepției despre coincidența dintre fizica modernă și vechile concepții mistice despre lume.

Creștinismul este integrat viziunii holistice și prin ceea ce se numește "voința de a modifica lăuntrul lucrurilor (de aici dogmatica omului nou)", fiind astfel solidar "cu renovarea sau restaurarea lumii". Este aceasta încă o demonstrație subtilă a felului în care spiritul creștinismului este deviat în cel al *new-age*-ismului; căci, dacă acesta din urmă vrea să determine o schimbare a omului în sensul ciclicelor regenerări păgâne ("Suntem astăzi o omenire de Renaștere", ne tot repetă autorul nostru), el nu este nimic altceva decât o alternativă politică; în vreme ce înnoirea omului prin creștinism nu se poate face decât printr-o *alter-nativă* de fond, printr-o *altă naștere*, prin *naștere din nou* în lumina Parusiei: "Și am văzut un cer nou și un pământ nou; fiindcă cerul cel dintâi și pământul cel dintâi au trecut" (Apoc.21, 1). Iar aceasta nu este cu putință decât prin Dumnezeu; automântuirea este o amăgire opusă creștinismului.

De altfel, autorului îi rămâne neînțeleasă atât adâncimea semnificațiilor teologice creștine, cât și a filozofiei cu tentă creștină (să fie din pricina des invocatei "tâmpenii" sau "prostii" românești?). Iată doar două exemple: "Un cuvânt profund afirmă că <<Dumnezeu este cunoscut atât prin cunoaștere, cât și prin necunoaștere>>. (...) Același lucru se poate spune și despre noi: românii au răspuns provocărilor istoriei atât ripostând, cât și anulându-se". A tâlcui *necunoașterea lui Dumnezeu* (*apofatismul*) lui Dionisie Areopagitul prin "anulare" e o dovadă de savantă gugumănie! Cel de-al doilea: "Crescând prin reproducerea autosimilară a aporiei întrupării, creștinismul și-a înmulțit diferențialele divine etc."! Cine vorbește de "diferențialele divine" ale lui Blaga, ar fi trebuit să sesizeze că ele nu au nimic de-a face (o spune Blaga însuși) cu creștinismul, nici măcar la modul metaforic... De câte ori vine vorba despre creștinism, d-l Patapievici cade într-un delir verbal și ideatic de fizician apostat. Nici un creștin nu poate privi cerul prin lentila d-lui Patapievici.

*

Ne putem întoarce acum la punctul de pornire: nu din mazochism, nici din infantilism refuză românii "binele" cu care sunt îmbiați, ci pentru că "încăpățînarea" i-a învățat să se ferească de utopii. Și alte utopii le-au promis raiul pe pământ. Iată de ce încăpățînarea de a te feri de utopii devine un semn de înțelepciune. A le cere românilor să-și piardă *memoria* este o insultă.

ERATĂ

Colegiul de redacție al revistei "Puncte Cardinale" cere scuze cititorilor pentru erorile strecurate în numerele 3/51 și 4/52 din anul acesta, făcând cuvenitele rectificări.

În numărul 3/51 la pag. 9 în articolul "Complexul Cain-Abel" pe coloana a doua, aliniatul 4, textul "cum să se explice sinuciderea lui Frederic al II lea al Prusiei..." trebuie înlocuit cu "Cum să se explice sinuciderea lui Ludwig al II lea al Bavariei".

În numărul 4/52 la pag. 10 purtând genericul "Dicționar de idei primite" s-au strecurat mai multe greșeli; rugăm cititorul să țină seama cel puțin de două îndreptări: titlul articolului era "*Modelul american*", iar nu "Modelul culturii"; pe coloana a doua, ultimul paragraf, care începe cu "Am văzut...", se va citi: "tendința naturală a omului supus unui regim al bunăstării este aceea către *CONSUMISM*" și nicidecum către "comunism", cum din eroare a apărut.

Tot în numărul 4/52 la pag. 15 în articolul "Figuri de seamă din exilul românesc" în coloana întâia, rândul 8 de jos, anul "1919" va fi înlocuit cu "1949".

Mulțumim cititorilor care ne-au semnalat aceste erori.

LUMEA ARABĂ, adevăr și prejudecată

Situația actuală din lumea arabă (4)

Gabriel CONSTANTINESCU

Pe actuală hartă politică a Peninsulei Arabia, pe lângă Arabia Saudită se mai găsesc următoarele state: Kuwait, Qatar, Bahrain, Emiratele Arabe Unite, Oman și Yemen.

Cu excepția Yemen-ului care are o identitate istorică și culturală bine definită, celelalte formațiuni statale de pe teritoriul Peninsulei sunt creații artificiale, rezultate în urma perioadelor de ocupație străină. Mai întâi ocupația otomană și apoi, în secolul trecut și în prima jumătate a acestui secol, colonialismul britanic au prilejuit apariția și recunoașterea lor ca entități statale distincte.

Din seria statelor arabe menționate mai sus, despre Kuwait s-a vorbit într-un capitol anterior. Cu acel prilej s-a făcut mențiunea că afirmația lui Saddam Hussein, dictatorul Iraq-ului, că acest emirat este de fapt o provincie iraqiană corespunde întru totul adevărului. Cât privește celelalte mici state arabe de la Golful Persic, ele nu-și datorează existența unei identități etnice și istorice proprii, ci intereselor marilor puteri occidentale atrase în această parte a lumii de mirosul petrolului.

QATAR

Statul Qatar este așezat pe o peninsulă la Golful Persic, având o întindere de aproximativ 11000 kmp. (Suprafața țării este aproximativă deoarece granița sa cu Arabia Saudită nu este trasată cu exactitate, ea a lăndu-se în deșert, într-o zonă care nu prezintă interes pentru nici unul din cele două state.) Populația, în număr de 220000 de locuitori, alcătuită din arabi wahabiți, locuiește în proporție de 90 % în orașe.

Qatarul a fost creat ca un șeicat de sine stătător în anul 1766 de o ramură a tribului Utub din Kuwait. Cursul istoriei sale se înscrie în fluctuațiile politice din Peninsula Arabia din ultimele două secole. După ce va fi ocupat de Oman, în anul 1810 intră sub protectoratul Bahrain-ului. În anul 1868 este recunoscut ca șeicat independent, dar după numai patru ani intră în zona de dominație a Imperiului Otoman, având statutul de stat vasal până în anul 1913. În anul 1916 devine protectorat britanic, păstrându-și acest statut până în 1971 când își declară independența, rămânând însă legat în continuare de Marea Britanie printr-un tratat de prietenie.

Ca sistem politic, Qatarul este o monarhie absolută în care emirul deține concomitent atât puterea executivă, cât și pe cea legislativă. Sistemul juridic este o combinație între anumite prescripțiuni împrumutate din normele de drept occidentale și dreptul tradițional islamic.

Activitatea economică este dominată de extracția petrolului și a gazelor, exportul acestor produse asigurând încasările necesare existenței statului. În ultimii ani economia țarii s-a mai diversificat, construindu-se o rafinărie pentru prelucrarea petrolului, o fabrică de îngrășăminte artificiale și o fabrică de produse chimice. Venitul anual pe cap de locuitor de 16600 dolari, Qatarul făcând parte din categoria celor mai bogate state din lume.

BAHRAIN

Statul Bahrain este format din 33 de insule aflate la intrarea în golful cu același nume din partea vestică e Peninsulei Qatar. Suprafața acestui stat insular este 662 kmp, cea mai mare insulă, insula Bahrain având o întindere de 563 kmp. Populația numără 350000 de locuitori, din care 82% sunt arabi, restul fiind indieni, pachistanezi, iranieni, britanici și yemeniți.

Ramura principală a economiei este extracția și prelucrarea petrolului. Rafinăria din insula Bahrain prelucrează însă și petrolul adus printr-o conductă submarină din Arabia Saudită. Pe lângă industria petrolului, în Bahrain se mai produce aluminiu din minereu adus din Australia și se execută reparații la supertancurile petroliere pe un doc construit în colaborare cu alte sapte țări din OPEC. Și să mai notăm o vie activitate bancară, în continuă dezvoltare, care caracterizează economia țării.

Insulele care alcătuiesc actualul stat Bahrain au fost locuite încă din timpuri preistorice, constituind o zonă de legătură între Babilonia și India. După ce au stat un timp sub stăpânirea dinastiei sassanide, au fost ocupate în secolul 7 de arabi. În perioada 1515-1602 insulele au fost posesiune portugheză. Între 1602 și 1783, ele s-au aflat sub stăpânire persană. De la 1783 până la 1867 insulele devin șeicat independent condus de dinastia al-Khalifah. De la această dată încheie un tratat de protectorat cu Marea Britanie. În perioada 1935-1958 emiratul Bahrain a constituit cea mai importantă bază militară britanică în Golful Persic. În 1971 Bahrain-ul se declară stat independent și suveran.

Ca și celelalte emirate de de la Golful Persic și Bahrain-ul este o monarhie absolută în care puterea aparține emirului care guvernează fără partide politice și fără parlament. Sistemul juridic este cel islamic pentru musulmani și cel britanic pentru nemusulmani.

EMIRATELE ARABE UNITE

Statul cu denumirea de Emiratele Arabe Unite este o federație de 7 emirate aflate în Sudul Golfului Persic. Cele 7 emirate care alcătuiesc federația sunt: *Abu Dhabi* cu o întindere de 67000 kmp, *Dubaij* cu o întindere de 3900 kmp, *Shardsaha* cu o întindere de 2600 kmp, *Adshman* cu o întindere de 260 kmp, *Umm Al Kaiwain* cu o întindere de 780 kmp, *Ras Al Chaima* cu o întindere de 1700 kmp și *Fudshaira* cu o întindere de 1300 kmp, suprafața totală fiind de 77540 kmp.

Federația numără 1 milion de locuitori, din care originari din regiune nu mai sunt astăzi decât cel mult a cincea parte. Restul sunt muncitori-oaspeți proveniți din celelalte state arabe: indieni, pachistanezi, perși, europeni și nordamericani. Majoritatea populației este concentrată în emiratele din care se extrage petrol, Abu Dhabi, Dubaij și Shardsha. Restul polulației sunt beduini nomazi și locuitori ai oazelor.

Activitatea economică principală este exploatarea petrolului. În afară de petrol, în ultimul timp s-a mai construit o fabrică de prelucrat minereul de aluminiu, fabrici pentru produs ciment, sulf, sodă și îngrășăminte chimice. În regiunile de coastă se practică un intens comerț, favorizat de existența unor porturi naturale la Golful Persic, portul Dubaij fiind cel mai important centru pentru tranzacții cu aur din Orientul Apropiat.

Un alt domeniu economic prosper în Emirate este agricultura. În grupurile de oaze Al Buraimi cu o populație de 22000 de locuitori și ASl Dshiwa se găsesc imense grădini de legume și plantații de curmali. Și, în sfârșit, să mai amintim pescuitul care se practică pe tot întinsul coastei la Golful Persic.

În regiunea unde astăzi se află Emiratele Arabe Unite, în secolul 8, secta charijiților a pus bazele unui stat care a durat până în secolul 9. Din secolul 9 până în secolul 11, regiunea a aparținut statului înființat de secta șiită, secta karmaților. În secolul 18 Compania britanică a Indiilor de Răsărit a încercat să ocupe regiunea pentru a proteja căile navigabile din Golful Persic, dar s-a izbit de rezistența navigatorilor arabi care jefuiau vasele comerciale. De aici și denumirea regiunii de coastă din jurul portului Dubaij de "Costa piraților". În anul 1853, șeicii locali au încheiat un acord cu Anglia, acceptând protectoratul britanic. Planul unei federații ale principalelor emirate s-a născut în anul 1968, plan la care au aderat 6 șeici. Cel de al șaptelea a aderat în anul 1971, prilej cu care Anglia a acceptat ca federația să se declare independentă. În anul 1975 a fost acceptată Constituția definitivă care reglementează modul de funcționare al federației.

Ca sistem politic, federația funcționează sub conducerea unui președinte ales pe cinci ani ajutat de un Consiliu Suprem alcătuit din conducătorii celor 7 emirate. Un guvern numit de Consiliul Suprem are în sarcină rezolvarea problemelor administrative ale statului. În cadrul fiecărui emirat, emirul este suveran absolut și guvernează conform tradiției islamice.

SULTANATUL OMAN

Sultanatul Oman este așezat în regiunea de Sud-Est a Peninsului Arabia, țărmurile sale fiind scăldate de Golful cu același nume și de Marea Arabiei. Sultanatul are o întindere de 212500 kmp și o populație de 900000 de locuitori, din care 80% sunt arabi.

În oaze populația se îndeletnicește cu cultura curmalilor, a rodiilor, a citricelor și a tutunului care sunt recoltate pentru export. Pentru consumul intern se cultivă intens orz, mei, legume și bumbac, dar grâul și orezul trebuie importate. O altă îndeletnicire tradițională este pescuitul, însă baza economiei naționale o constituie extracția petrolului din regiunea sudică a Munților Oman.

În jurul anului 630, Omanul intră, ca dealtfel întreaga Peninsula Arabia, sub dominația califilor. Din secolul 9 devine însă imamat independent. În anul 1509, regiunea este ocupată de portughezi. Ei vor fi însă izgoniți în anul 1650, locul lor fiind luat de persani a căror dominație durează până în 1744.

Sub dinastia Saidită, Omanul își redobândește independența și își extinde dominația asupra coastei Africii Orientale și a Insulei Zanzibar unde, în anul 1832, își strămută capitala. După moartea sultanului Said Ibn Sultan (1856) Omanul intră în declin, unitatea statului se destramă, Zanzibarul declarându-se stat independent.

La sfârșitul secolului 19, Omanul intră total sub influența Angliei, devenind **de facto** protectorat britanic. În anul 1970, actualul sultan, Said Kabus Ibn Taimur îl răstoarnă de la conducerea statului pe tatăl său care conducea de o manieră ultraconservatoare și inițiază o amplă acțiune de modernizare a țării.

Vecinătatea cu Republica Democrată Populară Yemen a constituit un izvor de tulburări în țară, ca urmare a sprijinului acordat de regimul marxist de la Madinat ash-Sha'b Frontului Popular de Eliberare a Omanului, o mișcare comunistă, alimentată cu fonduri de la Moscova. Cu sprijin militar din partea Iranului, noul sultan a reușit să înlăture primejdia imediată, dar focarul de agitație revoluționară este încă activ.

În prezent Sultanatul Oman sprijină politica Statelor Unite în Orientul Apropiat, oferind guvernului american baze pentru apărarea Strâmtorii Hormos.

MARCUS ELI RAVAGE - "O ACUZAȚIE REALĂ ÎMPOTRIVA EVREILOR"
FILE DIN DOSARUL SFIDĂRILOR EVREIEȘTI

Evreul Marcus Eli Revici, fiul lui Iuda Loeb Revici și al Bellei Rosenthal, s-a născut în România, la Bârlad, pe 25 iunie 1884. Emigrat în Statele Unite, în anul 1900, își schimbă numele în Ravage ("ravagiu", "pustiire", "prăpăd"). În perioada 1909-1913 studiază la diferite universități americane, obținându-și doctoratul la Columbia University.

Eseul-pamflet pe care-l publicăm mai jos, în traducerea d-lui Valentin Popescu, este o sfidătoare "scrisoare deschisă" către creștini, a cărei judecată o lăsăm în seama cititorilor. Textul (din care noi am eliminat câteva pasaje redundante, din motive de spațiu) a apărut inițial în numărul din ianuarie 1928 al publicației americane "The Century Magazine", sub titlul A REAL CASE AGAINST THE JEWS.

"PUNCTE CARDINALE"

Fireşte că vă suntem de-a dreptul nesuferiţi! N-are nici un rost să mă contraziceţi. Să nu pierdem deci timpul cu dezminţiri şi alibiuri [...]

Pe legea mea, nu-i iau nimănui în nume de rău faptul de a nu putea suferi pe cineva. Ceea ce mi se pare însă hazliu în toată afacerea asta cu antijidovismul, pe care o regizaţi, este totala voastră lipsă de abilitate. Faceţi ocoluri mari şi vă învârtiţi ca pisica în jurul terciului fierbinte, născocind fel de fel de dezvinovăţiri fanteziste. Dar se vede cât de colo cum crăpaţi de înfumurare şi de încredere în sine; dacă jocul n-ar fi atât de grotesc, apoi chiar că ne-am putea supăra...

Măcar dacă aţi fi nişte novici! Dar iată, au trecut mai bine de cinsprezece secole de când vă îndeletniciţi cu asta. Şi totuşi, dacă stăm să vă cercetăm mai îndeaproape şi să vă ascultăm poveştile infantile, ne vine să credem că habar n-aveţi de ceea ce se petrece în jurul vostru. Vă umple mânia împotriva noastră, dar nu sunteţi în stare să spuneţi limpede de ce! Scorniţi zi de zi câte-un nou motiv, câte-o nouă "demonstraţie", cum îi ziceţi voi. Secol de secol aţi îngrămădit la justificări, dar fiecare nouă îndreptăţire e mai rizibilă decât cea de dinaintea ei şi fiecare nouă scuză o contrazice şi o desfiinţează pe cea anterioară.

Până mai acum câtiva ani, afirmaţi într-una că noi n-am vâna decât banul, că nu ne-ar interesa decât să facem comerţ ca să ne umplem punga. Iar acum şuşotiţi şi vă lamentaţi pe la toate colţurile că nici o activitate artistică şi nici o ramură profesională nu mai este la adăpost de invazia ovreiască!

Dacă ar fi să vă dăm crezare, noi suntem stăpâniţi de spiritul de clan, exclusivişti şi neasimilabili, pentru că nu vrem să ne amestecăm sângele cu al vostru; nu căutăm decât să ajungem cât mai sus sau mai în faţă şi constituim o primejdie pentru puritatea voastră rasială. Stilul nostru de viaţă ar fi atât de decăzut încât am fi inventat industriile bazate pe exploatarea muncii, dar în acelaşi timp atât de pretenţios încât am fi năvălit peste voi, în cele mai selecte cartiere rezidenţiale. Pacifişti prin natură şi tradiţie, ne-am eschiva în timp de război de la datoriile faţă de Patrie, dar în acelaşi timp am fi urzitorii din umbră ai războaielor mondiale, precum şi principalii lor profitori [...] Am fi atât întemeietorii şi fruntaşii activi ai capitalismului, cât şi promotorii rebeliunii împotriva lui. Asemenea versatilitate, fără îndoială, nu se mai poate descoperi în toată istoria omenirii!

Ah! Dar staţi o clipă! Era să uit tocmai pricina pricinilor: noi suntem poporul îndărătnic ce n-a acceptat niciodată Creştinismul, ba chiar poporul criminal care l-a răstignit pe întemeietorul acestuia.

Dar, în ciuda tuturor acestora, vă spun: *vă amăgiţi singuri*! Vă lipseşte fie cunoaşterea propriilor sentimente, fie curajul de a privi adevărul în faţă. Nu-i puteţi suferi pe "jidani" nu pentru că l-au crucificat pe Iisus, ci pentru că i-au dat viaţă! Adevăratul motiv al îndârjirii voastre împotriva noastră nu este acela că am respins Creştinismul, ci acela că vi l-am dat pe cap! Că *vi l-am impus* adică!

Şubreda şi contradictoria acuzaţie pe care ne-o aduceţi este nimica toată pe lângă adevărata noastră ticăloşie sau mişelie istorică. Ne învinuiţi că am provocat Revoluţia la Moscova. Hai să acceptăm acuzaţia! Şi ce-i cu asta? Faţă de ceea ce a realizat iudeul Saul din Tars [numele Sfântului Pavel dinainte de convertire - n.Red.] la Roma, răzmeriţa rusească e un biet scandal pe o uliţă de mahala.

Faceţi mare caz de excesiva influenţă a evreilor asupra teatrelor şi cinematografelor voastre. Mă rog, să zicem că plângerea ar fi îndreptăţită. Dar ce mai contează asta în comparaţie cu înrâurirea noastră covârşitoare asupra bisericilor şi şcolilor voastre, asupra legilor şi guvernelor voastre, ba chiar şi asupra celor mai intime tresăriri ale cugetului vostru?!

Un nătâng de rusnac falsifică o mână de hârtii şi face din ele o carte, pe care o botează *"Protocoalele Înţelepţilor Sionului"*. Volumaşul lasă să se înţeleagă că noi complotăm pentru dezlănţuirea unui Război Mondial! Bine! Fie! [...] Dar ce mai pot însemna toate acestea pe lângă istoria indubitabilă a activităţii conspirative pe care noi am dus-o până la capăt, fără a o nega vreodată, căci voi nici măcar n-aţi avut bărbăţia de a ne acuza de ea, cu toate că existenţa ei este evidentă pentru oricine?

Dacă vreţi într-adevăr să daţi un temei serios pălăvrăgelilor voastre despre "complotul evreiesc", atunci mă simt dator să vă îndrept atenţia asupra singurei chestiuni ce merită luată în discuţie. Ce sens ar avea să risipim vorbele pe marginea pretinsului control exercitat de bancherii, magnaţii filmului sau ziariştii evrei asupra "opiniei publice", atâta vreme cât ne puteţi învinovăţi chiar de o supraveghere permanentă, lesne de demonstrat, asupra întregii voastre civilizaţii, anume prin mitologia iudaică?

Nici măcar nu aţi început să vă daţi seama de adevărata dimensiune a "vinovăţiei" noastre. Da, suntem invadatori, distrugători, dezbinători. Am pus stăpânire pe firescul lumii voastre, v-am distrus destinul şi idealurile. Am fost nu doar la originea ultimului război mondial, ci la originea mai tuturor războaielor voastre. Nu numai în revoluţia rusească, ci în toate marile voastre revoluţii noi am fost autorii. Noi am determinat dezbinarea şi dezordinea din viaţa voastră personală şi publică. Ba chiar continuăm şi vom continua să o facem, cine ştie câtă vreme de acum înainte.

Să aruncăm o privire în trecut şi să vedem cum s-au petrecut lucrurile. Cu nouăsprezece secole în urmă eraţi o rasă fără griji, necoaptă şi păgână. Veneraţi o puzderie de zei şi de zeiţe [...] Vă mândreaţi fără să roşiţi cu trupurile voastre [...] Desfătările voastre erau bătăliile, înfruntările şi jocurile din arene. Războiul şi sclavia erau instituţii temeinic aşezate în statele voastre. Zbenguindu-vă pe coastele munţilor, prin văi şi pe întinsul câmpiilor, aţi început să visaţi la minunile şi secretele vieţii, punând primele pietre la temelia ştiinţelor naturii şi a filosofiei. O mândră şi veritabil senzualistă cultură aştepta să o cuceriţi, netulburată de contradicţiile spinoase ale conştiinţei sociale şi de problematica dulceag sentimentală a egalităţii dintre oameni. Cine ştie de ce destin măreţ şi glorios aţi fi putut avea parte, dacă noi v-am fi lăsat pe făgaşul propriei voastre sorţi!

Dar [...] am pus mâna pe voi şi am dat de pământ cu splendidul vostru edificiu istoric![...] V-am subjugat mai bine decât au reuşit s-o facă vreodată puterile voastre coloniale în Africa sau în Asia. Şi totul fără arme, fără vărsare de sânge, fără tumultul bătăliilor de nici un fel. Numai şi numai prin puterea spiritului nostru, prin ideile şi propaganda noastră, cărora nimeni şi nimic nu li se poate împotrivi.

V-am transformat în purtători bucuroşi şi inconştienţi ai viziunii noastre în întreaga lume[...]Fără să înţelegeţi bine la ce treabă v-am înhămat, aţi ajuns comis-voiajorii tradiţiilor rasei noastre, răspândind miturile noastre până la marginile pământului.

Obiceiurile noastre tribale stau în centrul codului vostru moral [...]şi sistemelor voastre de legi. Legendele şi basmele noastre populare sunt mesajele sacre pe care le depănaţi în taină copiilor voştri. Cărţile voastre de cântece şi rugăciuni sunt doldora de operele poeţilor noştri [...] Regii noştri, profeţii noştri, războinicii noştri sunt pildele voastre de înţelepciune şi eroism. Vechea noastră ţărişoară a devenit pentru voi Ţara Sfântă, iar literatura noastră naţională este Biblia voastră[...]

Nişte meşteşugari şi nişte pescari iudei sunt învăţătorii şi sfinţii voştri [...] O fecioară dintre evrei este idealul vostru de maternitate şi feminitate. Un profet rebel de-al iudeilor este punctul central al cultului vostru divin. V-am doborât zeii, v-am înlăturat moştenirea rasială proprie şi am pus în loc Zeul nostru şi *Tradiţia* noastră. Nici o cucerire din istoria omenirii nu se poate compara cu jugul pe care vi l-am impus noi vouă.

Cum de am făcut-o? Aproape dintr-o întâmplare...

Acum două mii de ani, în îndepărtata Palestină, religia noastră căzuse pradă materialismului şi se afla în pragul ruinei[...] Atunci s-a ridicat un tânăr patriot idealist, ce începu să cutreiere ţara pentru a reînsufleţi credinţa. Nici nu se gândea să întemeieze o nouă comunitate [...], ci doar să purifice vechea credinţă[...] Autorităţile Romei, ce ne ocupase ţara, s-au temut că toată acea agitaţie s-ar fi putut ridica împotriva lor, aşa că l-au arestat pe profet, l-au judecat şi l-au condamnat la moarte prin răstignire [...]

Adepţii lui Iisus din Nazareth, cei mai mulţi sclavi şi muncitori săraci [...], s-au unit într-o comunitate frăţească de pacifişti non-rezistenţi. Ei sunt cei ce au propagat amintirea conducătorului lor crucificat [...] Unul evreu patriot, cu numele de Saul sau Paul, i-a trecut prin cap ideea de a umili şi dărâma puterea Romei, prin distrugerea rezistenţei morale a soldaţilor ei cu doctrinele despre iubire şi non-rezistenţă susţinute de mica sectă iudee. Aşa a devenit acela Apostolul Păgânilor [Sf. Pavel este supranumit în creştinism "Apostolul Neamurilor" - n.Red.], el, care până atunci fusese cel mai înverşunat persecutor al acestei bande. Paul şi-a făcut atât de bine trebuşoara încât, după numai patru sute de ani, marele Imperiu, care supusese Palestina şi jumătate din lume, nu mai era decât un morman de ruine. Iar legea mozaică, emisă din Sion, devenise deja religia oficială a Romei [...]

Din acel moment, istoria voastră a devenit aproape în exclusivitate o luptă pentru supremaţie între vechiul vostru spirit păgân şi spiritul nostru iudaic [...] Nu v-aţi putut îndepărta de simplitatea religiei voastre primitive şi n-aţi atacat efectiv practica învăţăturii păgâne romane decât abia cu Luther care, înarmat cu scrierile noastre, s-a ridicat să vă doboare pe voi şi să întroneze deplin moştenirea noastră. Să ne gândim la cele trei mari revoluţii din timpurile moderne, cea franceză, cea americană şi cea rusă. Ce altceva au fost ele dacă nu triumful ideii evreieşti de dreptate socială, politică şi economică?

Dar până la capăt mai este încă o bună bucată de drum. Sunteţi însă sub dominaţia noastră! În clipa de faţă, bisericile voastre sunt sfâşiate de un adevărat război între fundamentalişti şi modernişti [...] Mereu şi mereu iese la suprafaţă moştenirea veritabilă a lui Iuda [...] Şi în timp ce se petrec toate acestea, voi flecăriţi despre influenţa evreiască în cinematografie!

Mai poate fi atunci de mirare că nu ne puteţi suferi? Am pus piedici în calea progresului vostru. V-am impus o carte străină, pe care nu o gustaţi şi nu o puteţi asimila până la capăt, căci stă în contradicţie cu firea voastră şi vă face teribil de neliniştiţi. N-aveţi forţa sufletească necesară nici pentru a o respinge complet, nici pentru a i vă supune [...] În adâncul inimii tot păgâni aţi rămas [...] Sunteţi cu sufletul dezbinat, cu instinctele răvăşite, cu dorinţele paralizate. În lupta pentru existenţă vă vedeţi siliţi să îngenunchează în faţa celor ce v-au dat porunca "să întoarceţi şi obrazul celălat" [...] şi v-au învăţat că "fericiţi sunt făcătorii de pace". Tocmai când vă doriţi bani şi bogăţie, vă trăzneşte amintirea orelor de religie, când aţi fost învăţaţi să nu vă faceţi griji pentru ziua de mâine [...] Iar când vă apucă pofta să cădeţi în ispită, dresajul evreiesc vă pune pe umăr o mână înfricoşătoare şi vă smulge cupa plină de la buze. În fond, voi, creştinii, nu v-aţi convertit niciodată la creştinism. În privinţa aceasta, noi am eşuat. Dar v-am stricat totuşi pe veci gustul pentru păgânism! [...]

Dacă am fi în locul vostru, v-am suporta probabil într-o măsură mult mai mică! Dar nu ne-am face griji să vă spunem de ce. Nu am face apel la subterfugii şi pretexte cusute cu aţă albă [...] Nu! Noi am trage direct la ţintă. Am examina o dată şi bine, de-a fir a păr, acest jalnic talmeş-balmeş cu pretenţii de civilizaţie, pe jumătate creştin, pe jumătate păgân, iar după aceea, chiar dacă aţi vrea să ne rezervaţi locuri la un asemenea spectacol, v-am spune de la obraz: "Nu, mulţumim de aşa ghiveci (fie el şi serviciu divin!) Mulţumim pentru proorocii voştri şi pentru Biblia voastră!"...

marginalii

Ultima apariţie din colecţia "Părinţi şi scriitori bisericeşti" (de la Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, ce lăncezise vreme cam îndelungată) pune la îndemâna cititorilor români, într-un volum masiv (1051 p.), *Omiliile la Matei* ale Sfântului Ioan Gură-de-Aur. Aceasta este a treia parte din *Scrierile* Hrisostomului în versiunea românească a Pr.D.Fecioru (părţile întâi şi a doua, cuprinzând *Omiliile la Facere*, apăruseră în 1987 şi 1989).

Cele 90 de omilii la Evanghelia după Matei (P.G., vol.47-48, col.13-794, Paris, 1862) au fost rostite în Antiohia, probabil către anul 390. Ele se numără printre cele mai preţuite scrieri ale fostului Arhiepiscop al Constantinopolului. Spre a ne da o idee despre faima lor în toată lumea creştină, traducătorul, în scurta sa Introducere (ce pare neterminată), selectează o semnificativă relatare a lui Guillaume de Toco, biograful lui Toma de Aquino. Arătându-i-se frumuseţile arhitectonice ale Parisului, "doctorul angelic" ar fi spus: "Aş prefera să am, în locul tuturor acestor frumuseţi, Omiliile Sfântului Ioan Gură-de-Aur la Evanghelia după Matei"...

Omiliile respective, constituind o *exegeză completă* a textului primei evanghelii, mai fuseseră tălmăcite în româneşte spre sfârşitul secolului al XVIII-lea, la Mânăstirea Neamţu, de către un Isaac Dascălul (dar astăzi manuscrisul - atestat ultima oară în 1941 - s-a rătăcit, cum e datina la români...). Traducerea modernă a Pr.D.Fecioru este impecabilă, însoţită de un corp limitat (dar foarte util) de note de subsol, de un Indice scripturistic şi de un Indice real şi onomastic (pp.1023-1044).

Din păcate, volumul are un preţ care-l face multora inaccesibil: între 11500 şi 15000 lei (depinde de unde ţi-l procuri!). Ce să-i faci, astea-s vremurile, asta-i "economia de piaţă", şi n-o să se apuce, nu-i aşa, tocmai Biserica Ortodoxă să facă... acte de caritate! Cine are parale, să citească Sfinţii Părinţi! Cine n-are, să citească broşuri şi pliante heterodoxe, că se dau gratis!

În 1993, Arhiepiscopia Romano-Catolică de Bucureşti tipărea versiunea românească autorizată a noului *Catehism al Bisericii Catolice* (promulgat oficial de către Papa Ioan Paul II în octombrie 1992), adaptat liniei trasate acum 30 de ani de Conciliul Vatican II (pretinsa deschidere spre tradiţia patristică şi spre celelalte confesiuni creştine). Este vorba însă, la o cercetare atentă, doar de o serie de "ajustări" de suprafaţă, mai mult din raţiuni de tactică prozelitistă, cum sunt de pildă, în versiunea românească, unele concesii terminologice (*Sfântul Duh* în loc de "Sfântul Spirit", *har* în loc de "graţie", slavă în loc de "glorie" ş.a).

Tot în 1993 apărea la Lausanne (Editions L'Age d'Homme, collection "La Lumière du Thabor"), avându-i drept autori pe un Monseigneur Photios şi pe un Archimandrite Philarète, *Le nouveau Cathéchisme contre la foi des Peres*. Versiunea românească a acestei replici foarte oportune ne-a fost oferită recent, în traducerea d-nei Marilena Rusu, de Editura "Deisis" din Sibiu (colecţia "Dogmatica", seria "Apologetica"), sub titlul *Noul Catehism catolic contra credinţei Sfinţilor Părinţi. Un răspuns ortodox*. Ediţia românească include, într-un Apendice, şi două excelente studii ale regretatului Părinte Patric Ranson (1957-1992): "<<Schisma>> între Răsăritul şi Occidentul creştin" şi "Somnul dogmatic al Occidentului" (în franceză: *Le* **lourd** *sommeil dogmatique de l'Occident*), ambele datând din anii '80.

Preasfinţitul Photios, Arhimandritul Philarète şi Părintele Patric, ortodocşi din Franţa, aparţin Frăţiei Ortodoxe "Sfântul Grigorie Palama" (adeptă a ramurei conservatoare, "stiliste" a Ortodoxiei, "pe nedrept marginalizată şi voit ignorată", deşi "teologia lor este o invitaţie virilă la o meditaţie dogmatică şi spirituală riguroasă asupra Tradiţiei Bisericii şi la un adevărat dialog, de profunzime, între Răsăritul şi Occidentul creştin, dincolo de superficialităţile, ambiguităţile şi falsele irenisme ale diplomaţiei <<ecumenice>> actuale", poziţie pe care se situează şi temeinicul "răspuns" în discuţie, "care nu se vrea un <<atac>>, ci o veritabilă <<deconstrucţie>>" a Catehismului, incriminat, cum se observă, cu dreptate, în Cuvântul de prezentare al ediţiei sibiene).

"Răspunsul" propriu-zis cuprinde, pe lângă Introducere, cinci capitole (având fiecare un număr variabil de subcapitole): I. "Dogma trinitară. Reafirmarea ereziei lui *Filioque*"; II. "O ecleziologie străină Tradiţiei Bisericii"; III. "Tainele Bisericii"; IV. "Iconomia mântuirii noastre" şi V. "Viaţa spirituală". Aşezându-se exclusiv pe temeiuri tradiţionale (mărturiile apostolice, hotărârile Sinoadelor ecumenice şi scrierile Sfinţilor Părinţi), autorii deconspiră sistematic (chiar dacă nu întotdeauna suficient de amănunţit) devierile mai vechi sau mai noi ale romano-catolicismului de la dreapta credinţă, constituite într-o pseudo-tradiţie proprie, de geneză augustiniană şi de expresie tomistă, cârpită penibil de un lung şir de Papi, până în ziua de azi. Lucrarea poate fi citită, astfel, şi ca un compendiu foarte actual de Teologie Simbolică, ce n-ar trebui să lipsească din biblioteca nici unui creştin ortodox.

Înainte de a ieşi din domeniul publicaţiilor teologice, să semnalăm şi două bune reviste, cu periodicitate (măcar intenţional) lunară: "Lumină pentru suflet" (editată de mai multă vreme de Arhiepiscopia Târgovişte, sub îndrumarea Înalt Prea Sfinţitului Dr.Vasile Costin şi cu strădania redacţională a Pr.Ion Stoica şi a studentului teolog Florian Bichir, asiduu ziarist), şi mai ales, "Itinerarii" (Publicaţie a studenţilor de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca). Aceasta din urmă este, din cât avem cunoştinţă, singura publicaţie periodică realizată actualmente chiar de *studenţii* vreunei facultăţi de teologie ortodoxă din România (în fruntea Redacţiei se află tânărul Cătălin Dumitrean). Numărul inaugural a apărut în aprilie a.c., impresionând atât prin calitatea şi actualitatea articolelor, cât şi prin frumoasa prezentare grafică. Fie ca noua publicaţie studenţească de la Cluj, ce şi-a primit "botezul" în chiar lumina Învierii (intenţia iniţială fusese de a fi intitulată "Lumină lină"), să aibă o apariţie cât mai îndelungată şi mai fericit primenitoare!

Păşind în alt domeniu, cel al cărţii istorice şi politice, să consemnăm un volum interesant atât pentru istoricii profesionişti, cât şi pentru simpatizanţii instituţiei monarhice (căci la noi lumea nu obişnuieşte să citească decât din "obligaţii profesionale" sau după "simpatii"): *O domnie întreruptă* (convorbiri realizate recent, pe parcursul a zece zile, de către M.Philippe Viguié Desplaces cu Maiestatea Sa Regele Mihai I al României, la reşedinţa de la Versoix).

"În haină de tweed şi pantalon de casă, Mihai al României [...] impresionează prin eleganţă şi prin acea distincţie pur englezească pe care Regina Victoria, străbunica sa, ar recunoaşte-o, fără îndoială. Înalt, el are un fel de a se ridica, de a se aşeza, de a merge, de a-ţi vorbi cu o curtenie ce nu este egalată decât de simplitatea [neafectarea] sa, lăsând o impresie de absolută maiestate. Trebuie spus că acest bărbat, cu ochii de un minunat albastru deschis, este descendentul unei dinastii [Hohenzollern - Sigmaringen] ce se înrudeşte cu tot ceea ce a domnit sau mai domneşte încă în Europa. Genealogia regală a lui Mihai al României este perfectă. Destinul său, însă, se arată a fi mult mai sacadat"... (p.12).

Cele şapte capitole în care cartea a fost structurată urmăresc firul cronologic ("Regele copil", "Detronat de tatăl său", "Un rege ostatic", "Puterea comunistă: de la rezistenţă la surghiun", "Asprimea exilului", "O revoluţie sub control", "O coroană de redobândit"), împletind biografia regală cu istoria contemporană (fără a se produce însă revelaţii notabile). Maiestatea Sa rămâne un optimist: "Domnia mea nu va rămâne neîmplinită" (p.212). Intră în discuţie, ca succesori legitimi, Principesa Margareta şi micul Prinţ Nicolae. Pe coperta finală, Regele priveşte (deocamdată) de jos în sus...

Versiunea românească a cărţii, apărută la o editură bucureşteană numită "Libra", este realizată, sărguincios şi elegant, de d-na Ecaterina Stamatin.

O carte incitantă (dar din care e anevoie să te hotărăşti cât e de crezut şi cât nu), cu titlul foarte comercial *Eugen Cristescu - asul serviciilor secrete româneşti (memorii, mărturii, documente)*, a fost alcătuită destul de scrupulos de d-l Cristian Troncotă şi editată teribilist de d-l Dan Zamfirescu (notoriul securist şi fost biograf al lui Ceauşescu) la "Roza vânturilor" din Bucureşti. O afacere ca de la Siguranţă la Securitate, s-ar zice... (Actualul S.R.I., ieşit direct din S.S.-ul "epocii de aur", încearcă tot mai insistent în ultima vreme să se revendice de la tradiţia vechiului S.S.I.).

Din prefaţa editorului aflăm că Serviciile Secrete au constituit "structura de rezistenţă a naţiunii române"! Din paginile d-lui Troncotă reiese că meritul cel mai însemnat al succesorului lui Moruzov în fruntea S.S.I. a constat în aceea că a fost - aţi ghicit probabil - "un adversar consacrat al Mişcării Legionare"! Din însemnările memorialistice (1916-1944) ale lui Eugen Cristescu însuşi (decedat, se pare, în iunie 1950, la Penitenciarul Văcăreşti) rezultă că el nu ar fi avut, toată viaţa, decât o singură grijă: "linia intereselor naţionale" (dar cu o retorică amintind de "ţărişoara" personajelor lui Caragiale)! În fruntea cărţii sunt aşezate, drept *motto*, următoarele cuvinte ale "marelui român": "Pentru istoria acestei ţări sunt atâtea fapte pe care înţeleg să le dezvălui neamului meu, ca să rămână şi să se ştie".

Secţiunea cea mai interesantă (şi cea mai credibilă totodată) rămâne, în opinia noastră, cea cuprinsă între paginile 259-453 ("Anexe: mărturii şi documente"). Între altele, se redă *integral* şi textul interogatoriului luat lui Eugen Cristescu în cursul aşa-zisului "proces al marii trădări naţionale", masiv cenzurat în volumul cu acest titlu ce se publicase în 1946 la Bucureşti (a se vedea, în noul volum, pp.279-337, urmate de fragmente din Actul de acuzare; pedeapsa cu moartea îi va fi comutată în închisoare pe viaţă).

La Editura "Marineasa" din Timişoara a apărut şi volumul II (353 p.+fotografii) al cărţii d-lui Ion Gavrilă Ogoranu, *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc. Rezistenţa anticomunistă în Munţii Făgăraşului*. Relatările, foarte diverse, se referă la perioada de după 1953. Lipsa unui sumar e singura scăpare mai gravă a editorilor. Dintr-o notă finală a autorului aflăm că "volumul al III-lea va cuprinde un <<pomelnic>> al tuturor celor ce au fost implicaţi, într-un fel sau altul, în Rezistenţa anticomunistă [făgărăşeană?], fiecăruia dedicându-i măcar câteva rânduri [...] *Îi rog pe cei care deţin amintiri, sentinţe, scrisori şi alte mărturii să facă în aşa fel ca acestea să ajungă la mine. Să nu rămână nimeni nepomenit*" (subl.n.).

Lansarea cărţii s-a făcut în cadrul frumoasei festivităţi organizate în Aula Facultăţii de Drept din Bucureşti, sub egida Fundaţiei "Profesor George Manu", cu ocazia celui de-al 40-lea episod din "Memorialul durerii" (aprilie 1995), unde au fost prezenţi, ca invitaţi de onoare, atât d-l Ion Gavrilă Ogoranu, cât şi d-l Zaharia Marineasa, patronul editurii timişorene.

Merită menţionate şi câteva broşuri ce îmbogăţesc bibliografia dreptei româneşti. Fundaţia "Buna Vestire" a adunat la un loc câteva consideraţii ale teologului G.Racoveanu despre *Mişcarea Legionară* ("Mişcarea Legionară şi Biserica", "Despre fiinţa şi existenţa Mişcării Legionare a lui Corneliu Codreanu" şi "Mărturii legionare şi creştine"), cu prefaţa din 1973 a lui C.Papanace. D-l Simion Ghinea, adevăratul "părinte" al Fundaţiei "Buna Vestire", semnează două broşuri: *Silogismul slav* şi *Ora adevărului* (un aspru rechizitoriu anti-ţărănist, în fruntea căruia a fost pus acest proverb german: "Nici cei mai proşti viţei nu se duc singuri la măcelar"...).

Într-o colecţie "Haretiana" (scoasă la Liceul "Spiru Haret" din Bucureşti), d-l Marcel Petrişor pune la îndemâna tinerilor câteva utile *Dialoguri politice* (despre raporturile dintre "dreapta" şi "stânga" în lumina actualităţii). Se pleacă de la o prezentare a categoriilor politice respective şi se ajunge la "Naţionalismul ca formulă politică" *(naţionalismul creştin* fiind propus ca unică soluţie eficientă contra *ismelor* dizolvante ale contemporaneităţii).

Răzvan CODRESCU

ESTE TÂNĂRA GENERAȚIE ... "O GENERAȚIE PIERDUTĂ"?

CÂND GAȘCA PUNE DE-UN BAIRAM...

Reluăm incursiunile noastre cu caracter documentar în universul generației tinere. De data aceasta apelăm la o revistă scoasă de elevii Liceului "Sfântul Sava" (ce trece drept cel mai bun din București). Revista se intitulează "Gașca" și se recomandă a fi "o revistă adevărată" (îți vine să te întrebi, ca Pilat: "Ce este adevărul?"; și riști ca un tânăr de 15 ani, cu tată editor de reviste deochiate să-ți răspundă plin de tupeu: "Eu sunt adevărul!..."). Realizatorii se numesc George Alexandru (19 ani), Daniel Codrescu (14 ani), Roxana Dumitriu (15 ani), Gabriel Georgescu (15 ani), Mihai Lăzărescu (15 ani), Vlad Nancă (15 ani), Mădălina Voicu (15 ani). Cel puțin aceasta era situația în luna februarie... Textele selectate aici sunt reproduse din Numerele 2 și 3/1995. Revista apare în culori, are 12 pagini și costă 400 de lei. Cine și de ce o susține, de dincolo de "gașcă", nu e, desigur, treaba noastră... Să observăm, în treacăt, că acești liceeni se revendică, în mod repetat, de la "cei căzuți în '89 pe străzile din Timișoara și București". Așa, ca să se știe că nu s-a vărsat sângele degeaba... *(R.C.)*

Gașca s-a lansat la lapte

Joi, 15 decembrie 1994. Emoții, neliniște, nerăbdare. În locul în care ne-am întâlnit toți, "Lăptăria Enache", și în care s-a născut de fapt ideea unei reviste, a noastră, adevărată, lansăm "Gașca". "O revistă adevărată" îi spunem noi, la care fiecare a contribuit, fiecare a pus puțin suflet sau mai mult. Adevărul este că nimeni n-a visat la început că ideea noastră se va materializa, motiv pentru care la lansare toți eram parcă sub o stare de șoc.

Seara a început cu un mic omagiu adus celor căzuți în '89 pe străzile din Timișoara și București, urmat de o conferință de presă și, în final, de un concert de "gașcă". Ora 18.00. Încep să sosească ziariștii, în număr mult mai mare decât ne-am fi așteptat. Și era pentru noi toți prima conferință de presă! Eram atât de emoționată încât nu-mi mai amintesc nici o întrebare, dar salvarea noastră a fost Paul, care le-a descurcat pe toate de minune.

După interminabilele probe de sunet, timp în care am încercat să observăm reacțiile fiecăruia în fața unei noi reviste, seara a fost completată de Jean, Ovidiu și Costin, care ne-au încântat cu câteva colinde, Dragoș Leca (Plutonium) cu o formulă inedită de trupă și, mai ales, Vank, care au entuziasmat asistența. Printre prietenii și personalitățile prezente am remarcat prezența Doamnei profesoare Sterian (cu soțul, Valeriu!) și a Domnului profesor Burcin, de la "Sf.Sava".

Ecourile nu s-au lăsat așteptate. Cotidianele centrale ("România Liberă", "Tineretul Liber", "Cotidianul", poate și altele pe care n-am apucat noi să le citim), mai multe gazete îndrăgite de tineri ("Formula As", "Vox Pop & Rock", ș.a.), posturile de radio ("Delta", "Tinerama", "Total", "XXI", "Z") au salutat apariția revistei noastre cu colegialitate. Le mulțumim și vă mulțumim și vouă, dragi cititori, fără de care n-am putea exista!

MĂDĂLINA VOICU

1 - Salutăm cu "salut voios de pionier" celor mai de gașcă puștani din București, care ne-au dovedit că viața adevărată, de gașcă, poate începe și la 15 ani. Bravo, "Gașca"!!!

2 - GAȘCA celor de la "GAȘCA" ne-a ambiționat pe toți și... iată-ne găsiți, gășculițe mărșăluind pe străzile goale și dureros de reci punând la cale chefuri, idei, planuri, năzbâtii, farse, înregistrări pe ascuns, surprize...

3 - Găsiți din toată țara, uniți-vă!!!

S-a făcut o revistă pentru noi! Numai pentru noi! Se cuvine să o salutăm "pionierește"!

Scrieți-ne și noi TOȚI, împreună, vom forma cea mai COOL gașcă din câte au existat până acum!

FAN-CLUB "GAȘCA" Str.9 Mai, Bl.10, Ap.4
Loc.Sighetu-Marmației Jud.Maramureș

"SARMALELE RECI" PROPUN:
- NICU CEAUȘESCU -
PREȘEDINTE

Azi noapte am visat
Că zburam fermecat
Printre mii de baloane
Porumbei și-avioane
Ca fulgerul în zori
Pe-un cer fără nori
Magistrala albastră

Părea patria noastră
Cine să transforme poate
Visu-n realitate?

Cine, cine altul decât
Nicu Ceaușescu președinte?

La Ghencea cu flori
Unde m-am recules cu
Gândul la Ceaușescu
Când deodat'
Mi s-a arătat
Ca un abur ușor
Ceaușescu - senior

M-a sfătuit părinteste
Curat și simplu, românește
Să-l alegem în frunte pe...
Nicu Ceaușescu președinte!

La nici un minut
Din cer au apărut
Elena, chimista,
Dar și Burebista,
Traian și Decebal,
Amândoi pe-un cal,
Și Ștefan cel Mare
Și Mircea cel Mare

Cântau în cor lângă groapă
Țepeș Vodă-i dirija c-o țeapă
Înălțau un omagiu lui
Nicu Ceaușescu președinte!

SCRISOAREA UNUI DISPERAT

Stimată Gașcă,

Pentru că am văzut că vă ocupați de bairame vreau să vă relatez cazul meu pe care, dacă vreți, puteți să-l publicați, dar vă rog două chestii:

- să nu-mi dați tot numele

-să puneți titlul așa: "Scrisoarea unui disperat"

Poate s-o găsi vreun suflet mai milos să mă ajute cu vreo idee.

Totul a început înainte de Crăciun la un bairam demențial pus la cale de un tip din gașca noastră, o să-l numesc aici Bronson (o poreclă a lui mai veche), să nu-i fac belele. Acolo eu am venit cu o tipă mișto, din alt liceu, unul cu fete nu prea cuminți dar multe. Dansam noi acolo, ne simțeam bine dar pe la unu noaptea apare prietenul meu Broască (zis așa pt.că odată a venit la școală cu o broască râioasă și-a făcut-o pe profa de biologie să leșine deși ea ar trebui să fie obișnuită cu vietățile care trăiesc în natură, poate pentru că i-a băgat-o după guler sau poate e dânsa mai sensibilă).

Broască a venit c-o tipă nouă, nevăzută-neauzită care ne-a siderat pe toți, câți eram cât de cât treji. Toți tipii au început să se dea mari, să facă pe nebunii, culminând cu Tavi care a turnat coniac în video-ul Panasonic al lui Bronson. Asta nu se face, noroc că ai lui sunt de gașcă.

Ca să nu mai lungesc povestea, dintre toți tâmpiții care erau acolo, prietena lui Broască, Raluca, m-a plăcut pe mine și l-a lăsat pe Broască în apele lui (s-a și cărat furios). Mi-a părut rău, poate că n-a fost frumos, dar mă cam plictisisem și eu.

Tipa cu care eram a făcut și ea pe nebuna, mai mult de fațadă că știu eu ce-i putea pielea. Mai nasol a fost că după aceea, de bucuria succesului sau dracu știe de ce, m-am apucat să beau și mai mult și m-am apucat ca tâmpitul, spre sfârșit, când unii dormeau pe ei iar alții deja se căraseră, să mă dau urât la Raluca, confundând-o cu aiallta, care nu era deloc ușă de biserică. De unde îl lăsase pe Broască pentru mine, acum s-a oficat îngrozitor, a zis că am vrut s-o... înțelegeți voi... Normal că voiam, dar cu consimțământul ei, ce naiba, nu-s eu atât de criminal.

Oricum a plecat supărată și acum, că m-am trezit în sfârșit și după Revelion (făcut cu alții) și după Sf.Ion, sunt disperat. Nici Raluca nici aiallta (n-o mai numesc că nu merită) n-au vrut să vorbească cu mine nici la telefon iar idiotul de Broască s-a șucărit și a mâncat rahat pe la toți că nu sunt de gașcă, că i-am făcut și i-am dres etc. Nu știu ce să fac, de sinucis nu se pune problema, că nu vreau să mă dea la Evenimentul ca pe toate tâmpitele alea care beau sodă că au luat trei la chimie. Dar ceva trebuie să fac, dracu știe ce... Poate-mi spuneți voi sau mă luați în gașca voastră. Acum vă pup, că v-am ținut destul, vă doresc baftă și să-mi dați neapărat o soluție.

Cu disperare, Răzvan

BAIRAM PE PLACUL LOR

Este ora 16,10. A sosit și ultimul invitat la ziua de naștere a gazdei. Încă de la ușă ne-au întâmpinat părinții lui, cu un zâmbet prefăcut și cu niște ochi ce analizau tot: cum suntem îmbrăcați, ce fel de flori am adus, cât de mare e cadoul. Muzica curge ușor. Este o casetă cu ABBA, a fost un BONNEY M, va fi una cu BEE GEES. Mulți dintre noi am venit cu muzica noastră preferată, dar... "în casa asta se ascultă muzică bună, nu aberații d-astea; muzică de degenerați!"

Stăm cuminți pe o canapea, două fotolii și patru scaune (suntem opt în total) și suntem vizibil stresați de prezența părinților. Acum câteva secunde am încercat să leg o vorbă cu una din fetele care, măcar, după cum mi se părea mie, nu emana prostie. Spun am încercat pentru că nouă perechi de ochi (și ai părinților) s-au îndreptat asupra mea, mâncându-mă.

Muzica mergea în continuare. E stresantă. Un băiat, care era singurul (în afară de mine) îmbrăcat cu blugi, se ridică și se apropie de masa bogată și frumos aranjată, ia cu stângăcie un pahar cu TEC și începe să bea. Mă ridic și eu (bucuros că n-am fost primul) și mă îndrept spre masă. Iau un fursec și împreună cu băiatul curajos mă întorc cu fața spre ceilalți. Șoc!!! Toți ne priveau mirați următoarea mișcare. Amândoi ne-am dus într-un colț al camerei și am început să vorbim, lucru pe care l-am făcut până la sfârșit. Ne-a mai deranjat din când în când o fată cu ochelari (dioptrii mari) care de câte ori venea îl întreba pe prietenul meu de ce și-a lăsat plete, apoi zâmbea provocator, sau așa voia să pară.

Peste vreo juma' de oră a apărut prima conversație, peste o oră primul zâmbet. Primul banc bun nu s-a ivit deloc, după părerea mea și a colegului meu de suferință. Pe la ora 20 au început primele apropo-uri, culminând cu: "Victor, vino, mamă, să-ți iei pastila de dinainte de culcare!". Toată întâlnirea s-a terminat la opt și jumătate. Toți ne-am împrăștiat pe la casele noastre. Și când mă gândesc că nici măcar între ei n-au dansat!

Și când mă gândesc că printre lucrurile (puține de altfel) pe care i le-am dat era și un prezervativ! Mă întreb dacă părinții lui n-or să sune ca să-i spună mamei: "Doamna Lăzărescu, știți cu ce porcării umblă copilul dumneavoastră?"

MIHAI LĂZĂRESCU

BAIRAMUL UNEI GĂȘTI

Profitând de plecarea din București pentru câteva zile a babacilor unuia dintre noi, am pus-o de-un bairam la care a luat parte numai gașca noastră. E bine că la noi nu s-a întâmplat așa cum se întâmplă la alte bairame: mai mulți neinvitați decât invitați. Faza e că nici cei care au fost invitați n-au venit toți. Ca la orice bairam nu au lipsit nici băuturile, nici țigările. Cele câteva sandwich-uri, care erau așezate pe un platou s-au terminat de la prima oră, apelându-se apoi la cartofii de pe balcon și la puținul pe care gazda îl avea în frigider.

Acțiunea se desfășura în toate încăperile apartamentului: în bucătărie fetele cele harnice și bune gospodine pregăteau, pentru cei înfometați, cartofii sustrași de pe balconul gazdei. În sufragerie, cu lumina stinsă, se asculta muzică de toate genurile (mai puțin rap), se goleau sticle de Garonne, Murfatlar etc. și se fumau pachete întregi de țigări. În cealaltă cameră componenții unui cuplu încercau să se cunoască mai bine. Nu mai spun de baia care era ocupată mai tot timpul și unde a ieșit o prea bestială bătaie cu dușul care i-a obligat pe câțiva dintre noi să stea până dimineață în pantaloni scurți sau chiar în chiloți, hainele lor fiind la uscat. De remarcat este că distracția cea mare a început de-a binelea pe la ora 1 (cu aproximație), până atunci având loc distracția cu paharul de băutură și ieșind în evidență o atmosferă "de cacao".

Bineînțeles că problemele cu vecinii din bloc nu au lipsit! Când ne era lumea mai dragă și când eram în culmea veseliei ne trezeam cu ei la ușă. Era să avem texte și cu poliția, datorită înjurăturilor adresate, sub influența alcoolului, către doi polițiști care patrulau liniștiți prin fața blocului. În jurul orei cinci spiritele s-au mai liniștit și mai toți au adormit pe unde au apucat: unii pe jos, alții în pat, alții prin câte un fotoliu.

Toți am fost dați afară pe la ora opt, când gazda se tot chinuia să facă curat. Atunci când veneau babacii de la plimbare nu trebuia să-și dea seama ce a avut loc, cu o noapte în urmă, la ei în casă...

GABRIEL GEORGESCU

COSTEA CEL VOINIC

Muzică și text: VANK

Eu sunt Costea cel Voinic, poate tu mă crezi tâmpit.
Dacă tu ești depășit și șculat dintr-o bețe,
Eu te bat, te rup și te scot din temelie.
Și-apoi o strigare, sar băieții-n ajutor.
Și-apoi o mișcare și te bat de te omor.
Și te taie cu cuțitu', dacă-ncerci să miști un pic.
Refren:
Eu sunt Costea, Costea cel Voinic.
Eu sunt Costea, Costea cel Voinic.
Eu sunt Costea, Costea cel Voinic.
Singur beau o ladă-ntreagă și-apoi cad pradă beției.
Ceilalți beți ca și mine se dedică golăniei.
Am putere foarte mare și-s bețivul dur cu firea,
Trăiesc, bat și beau în orașul Slobozirea.
(*Refren*)

un ochi râde, altul plânge...

CINCI, DOAMNE, ŞI TOŢI CINCI...

Furia unei anumite minorităţi împotriva tradiţiilor noastre naţional-creştine pare să fi intrat într-o fază paroxistică. După o lungă campanie antiromânească în periodicele ce formează, din păcate, opinia intelectuală de la noi ("22", "România literară", "Dilema", etc.), piaţa este acum invadată de o serie de volume evident concertate, echivalând cu un radical "proces al naţionalismului românesc" (faptul a fost deja semnalat, cu fermitate şi pertinenţă, de d-l Dan Dungaciu, în revista "Mişcarea", Nr. 8/Aprilie 1995, p.3: "...un proces teribil., condus de aceiaşi procurori, ce şi-au schimbat doar culoarea togii: de la roşul aprins al Moscovei la albastrul strălucitor al Bruxellesului. Ni se propune o autoflagelare colectivă, o *mea culpa* generalizată..."). Procesul *comunismului* a fost blocat (în parte şi pentru a nu fi aduse cumva în discuţie responsabilităţile consângenilor Anei Pauker), dar se face în schimb procesul *anticomunismului* (care a fost principala dimensiune a naţionalismului românesc interbelic)! Iar acest lucru se întâmplă cu servila complicitate a elitelor noastre intelectuale, care încep să întruchipeze tot mai mult "creierul spălat" al naţiunii...

Cinci sunt autorii (de origine evreiască) şi cărţile acuzatoare la care ne referim. Una este cea a d-lui Zigu Ornea (parţial publicată în paginile "Dilemei", sub aripa directorială a d-lui Andrei Pleşu, acest Pantagruel "dilematic" al creştinismului minimal), editată acum de Fundaţia Culturală Română, sub titlul *Anii treizeci. Extrema dreaptă românească* (la analizele forţate şi vădit rău-voitoare ale autorului ne-am referit deseori în paginile "Punctelor Cardinale"). Aproape identică tematic, dar mai concentrată (şi mai inteligentă în perfidia ei) este cartea d-lui Leon Volovici, *Ideologia naţionalistă şi "problema evreiască". Eseu despre formele antisemitismului intelectual în România anilor '30* (apărută mai întâi în limba engleză, la Londra, în 1991, cu scopul evident de a pune la îndemâna Occidentului o imagine tendenţioasă a lumii româneşti). E interesant că şi d-lui Ornea şi d-lui Volovici le-a scăpat din vedere tocmai celebra carte a lui Ilariu Dobridor din acelaşi deceniu al patrulea, *Decăderea dogmelor. Cum au disolvat evreii cultura europeană* (studiul cel mai sistematic şi mai incomod pe tema respectivă). De fapt, cei doi autori nu discută niciodată *fondul* real al anumitor atitudini "antisemite", ei pornind invariabil de la axioma *inocenţei* evreieşti (însă nici o minte sănătoasă şi onestă nu poate evita întrebarea: De ce *tocmai evreii* trezesc *dintotdeauna* şi *pretutindeni* atâtea "reacţiuni", esenţial identice?!). Editată de "Humanitas", cartea d-lui Volovici e prefaţată chiar de d-l Gabriel Liiceanu, care simte nevoia unei penibile "explicaţii" (bazate - aţi ghicit - pe invocarea "obiectivităţii"). Obiectivitate?! Vorba d-lui Dungaciu (loc.cit.): "Niciodată *Humanitas*-ul nu va îndrăzni să publice, aşezată tot sub <<zodia adevărului>>, o lucrare intitulată, bunăoară, *Ideologia* **comunistă** *şi <<problema evreiască>>*"! Sau (am adăuga noi, pentru că tot veni vorba) o carte precum cea a "uitatului" Ilariu Dobridor...

Orientate exclusiv asupra fenomenului legionar (sumă a tuturor răutăţilor, fireşte!) sunt cărţile moşite de d-nii Radu Ioanid ("mare preot" al Holocaustului) şi Radu Florian (până mai ieri ideolog oficial al marxismului): *Sabia Arhanghelului Mihail* şi, respectiv, *Ideea care ucide* (ambele afurisind "dimensiunile ideologiei legionare" în clasicul jargon comunist). Să remarcăm perfecta continuitate între discursul comunist de ieri şi discursul democratic de azi; veacul se încheie pe aceeaşi linie de agresivitate mistificatoare, antiromânească şi anticreştină, în răspărul unei întregi istorii pe care, încetul cu încetul, începem să nu mai avem - la noi acasă! - nici măcar îngăduinţa de a o invoca.

Foarte supărat pe românism şi pe ortodoxie e şi d-l H.R. Patapievici, micul geniu, "capitalist" al d-lor Ierunca şi Liiceanu, privind cerul printr-o lentilă de fizician şi de aceea, probabil, confundându-l cu "societatea civilă de tip occidental" (care altminteri, trebuie să recunoaştem, nu e tocmai de lepădat). Că d-l Patapievici e inteligent şi erudit nu se poate contesta; dar vorba mult mai contestatului Nae Ionescu: nenorocirea vremurilor noastre o fac prea mulţi oameni deştepţi şi teoriile lor... (Despre *Cerul văzut prin lentilă* se vorbeşte mai pe larg în interiorul acestui Număr; şi probabil că se va mai vorbi...).

Ar mai fi de semnalat, tangenţial, şi un alt aspect, pe cât de grav, pe atât de îngrijorător: am ajuns, noi românii, în situaţia paradoxală de a ne recepta propria cultură naţională prin prisma...evreiască! Mai toată bibliografia cât de cât *recentă* şi *sistematică* despre cultura noastră modernă suferă de acest handicap. Tineretul studios aproape că n-are altceva la îndemână. D-l Paul Cornea e încă autoritatea consacrată în ce priveşte *Originile romantismului românesc*. D-l Zigu Ornea figurează în fruntea bibliografiilor despre *Junimism*, *Sămănătorism*, *Poporanism*, şi tot dumnealui devine "grila" anilor '20-'30 (*Tradiţionalism şi modernitate în deceniul al treilea* - 1980; *Anii treizeci. Extrema dreaptă românească* - 1995), secondat de vreun Leon Volovici. Pentru o abordare mai strictă a literaturii beletristice interbelice (dar tot cu aparat ideologizant) e la mare cinste, chiar şi după două decenii, vasta sinteză a d-lui Ovid S. Crohmălniceanu, *Literatura română între cele două războaie mondiale* (3 vol.), la care se adaugă şi *Literatura română şi expresionismul*. Şi exemplele s-ar putea înmulţi...În România de acum o jumătate de veac o asemenea situaţie nefirească şi umilitoare ar fi fost de neînchipuit. Praful s-a ales între timp de conştiinţa şi vrednicia românească! Să fie doar "vremurile" de vină? Cât şi până când?

"PROŞTII PAŞTELUI"

Bătrânii noştri, când voiau să sugereze treapta cea mai de jos până la care cineva la care poate să decadă sufleteşte, spuneau că "nu mai are nimic sfânt". Pe de altă parte, nu s-ar putea spune-că noi românii n-am ştiut să preţuim umorul, făcându-ne din el chiar un fel de filozofie consolatoare şi compensatorie ("A face haz de necaz"). Dar hazul *cu orice preţ*, zeflemeaua *ieftină*, râsul *profanator* - iată ce nu se află în firea tradiţională a românului, nici a omului normal în genere.

O mostră a mizeriei sufleteşti la care am ajuns din păcate, împotriva firii noastre cumpănite de odinioară, dar şi oricărei norme de igienă a umanului, ne-a fost oferită de Numărul de Paşte al revistei "Academia Caţavencu", plin ochi de parafraze vulgare şi stupide ale textelor evanghelice şi ale cântărilor pascale. Caragiale, pe care săptămânalul bucureştean şi-l revendică drept patron spiritual, n-ar fi alunecat niciodată într-o asemenea cloacă de gratuită ireverenţiozitate!

Cina cea de taină, maimuţărită pe prima pagină cu personaje din clica neocomunistă şi presărată cu "găselniţe" de felul "unul dintre voi mă va vinde fără TVA" sau "şmecheria aia cu vinu' de la Cana Galileii" (procedee reluate şi în interiorul Numărului, mai ales pe paginile 3,4 şi 5) - iată ceva demn de categoria..."Suntem nişte dobitoace!". Vorba lui Topârceanu: uneori omului îi trebuie o mare doză de nesimţire ca să nu roşească în faţa porcului...

E curios cum de umorul altădată *subţire* al revistei *se îngroaşă* regulat tocmai în preajma Sfintelor Sărbători! Probabil că nu-i întâmplător, cum nu-i întâmplător nici la "Dilema" (unde tocmai se celebrase în decembrie un soi de Crăciun porcesc). Or dacă se poate aşa ceva sub tutela d-lui Pleşu, atunci la ce să te mai aştepţi sub tutela d-lui Dinescu?!

Noi, aştia de dreapta, "reacţionarii" înguşti, suntem, pesemne, "proştii Paştelui" (a se vedea Nr. cit., p.8)...

1 MAI DE TRANZIŢIE

S-ar putea zice că în România există încă atâta comunism câte sărbători "roşii" continuă să se ţină peste an. Pentru ziua de *23 August* s-a băgat, ce-i drept, şi Regele pe fir, stricând oarecum cheful festiv al poporului suveran. La *30 Decembrie*, însă, Televiziunea Naţională aduce nesmintit aminte întregului proletariat că *Republica-i măreaţă vatră*, în care numai din cauza unuia ca d-l Coposu nu se mai coace nimic...De *8 Martie*, cu sau fără soare, Iliescu-apare pe televizoare, felicitând contingentul feminin al electoratului, căruia i se asigură dreptul la odihnă intensivă timp de 24 de ore, ca mame, soţii şi fiice din popor...Dar tot *1 Mai* rămâne, în cele din urmă, marea sărbătoare moştenită a obştii, în care românul e liber prin decret guvernamental, de la şomer până la patron, ca să se simtă toată lumea clasă muncitoare mergând în paradis!

Clasicul "1 Mai muncitoresc", devenit deocamdată "1 Mai de tranziţie", înaintează împiedicat, dar ireversibil, spre viitorul "1 Mai capitalist"!

Anul acesta a fost adus să se bucure cu noi, în ajun de 1 Mai, până şi ex-preşedintele american George Bush, pe post de mascotă electorală a partidului de guvernământ. S-a încins şi-un tenis prietenesc la fosta arenă "Progresul", ca simbol al destinderii dintre Est şi Vest. Poporului i s-a permis să contemple ţurloaiele televizate ale noii nomenklaturi, iar "golanilor" naţiunii li s-a dat o lecţie usturătoare, să nu mai strige altădată pe străzi prostii de tipul "Cine-a stat cinci ani la ruşi/ Nu poate gândi ca Bush"...

În ce-l priveşte pe d-l Bush personal, acesta a dovedit că până la urmă tot "vin americanii", dar şi că, pe de altă parte, toate trec, inclusiv *gloria mundi*, şi că, în fond, între "săniuţa" valahului Văcăroiu şi saxofonul yankeului Clinton s-ar putea ca distanţa să nu fie chiar atât de mare...

(V.A.M)

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacţional: **Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-şef; Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIŞOR**
Ioan NISTOR - secretar de redacţie 2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109
Doina Marilena CĂBAŞ - corector telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată "PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L Printing Company